

Митець (роман), уривок

Григорій Хорошко

Глава - Перша

Що не кажіть, а все ж яка чарівна пора літо, з його теплотою, ласкавими сонячними променями, що лагідно бігають по обличчю, даруючи відчуття умиротворення, свободи і справжнісінького життя, якого ми всі так прагнемо, бігаючи в його пошуках і, нарешті, наздогнавши його, усвідомлюємо, що це саме життя й всі його радощі полягають не в гонитві, а в осягненні його в звичайних, здавалося б дуже простих, але в той же самий час і по-справжньому чудових дивацтвах, які називаються принадастями самого творіння.

Літо — це настільки дивовижна пора року, коли тобі хочеться бути вільнішим, вставати на шлях створення чогось великого, раніше незвіданого, того, що буде під силу лише твоїй власній свідомості і нікому більше, тільки тобі самому.

У кожної пори року є свій початок і є свій кінець. Кожна з них, так чи інакше, попереджає про свій прихід, але завжди не в змозі зробити нам хоча б маленький натяк на те, що незабаром їй, разом з усіма своїми принадами й недоліками, доведеться сховатися глибоко-глибоко в бездонних просвітах пам'яті, попросту зникнувши в єдину мить від зайвої уваги, лише зрідка спливаючи приємними спогадами в людських головах, які являють собою усю цю казкову принадастність пів року.

Так само, як минає тимчасова пора, аналогічним чином зливаються з небуттям великі й невеликі епохи. Деякі зникають абсолютно безслідно, не залишаючи після себе абсолютно ніяких пам'ятних моментів, спогадів про грандіозні досягнення і звершення, просто розчиняючись в океані історії. А інші, після себе залишають настільки змішану спадщину, що сучасникам, зазвичай, буває важко простежити ту саму тонку нитку, що об'єднує величні звершення з темними і мерзенними слідами, видруккованими в маховику вічності.

Наші часи стали саме тим періодом людського існування, коли дуже важко відрізнити де правда, де брехня, чи можливо ми вже попросту навмисно не бажаємо помічати цієї істини, однак якби там не було – наші часи стали саме тією епохою, в котру знову став змушений об'єднатися цивілізований й гуманістичний світ, вставши на протипау проявам імперіалізму.

Кожна імперія, як злочинець, якому в той чи інший спосіб вдалося пробитися до вищих верстви соціальної ланки і зайняти серед них вельми високопоставлений і шанований статус розвиненого суспільства.

Однак, як це досить часто буває, зі старими звичками дуже і дуже не просто розлучитися. Бо часом бувають настільки мерзенні звички, що їх не позбутися, навіть хірургічним втручанням. Однією з яких є настільки огидне бажання кого-небудь поневолити, щоб утвердити свою силу і могутність в очах всіх інших.

Людина — це вельми відоме створіння. Довгі роки їй вдавалося підлаштовувати світ

під себе, не менше це вдається нам і донині. Однак як би там не було, але людині поки що не вдалося підлаштувати під себе ті пороки й прагнення, які керують нею самою.

Прагнення відновити або ж просто відтворити епоху заново, тобто просто постаратися повернути час назад і знову вдихнути життя в те, що вже давно мертво, витівка вельми необачна, якщо не зовсім божевільна. Однак саме ця сама жага, оживити те, що не принесе світові зовсім нічого хорошого, настільки заразна і згубна, що заразившись нею, єдиним виходом буде остаточне знищення самого буття.

Але по трохи інша частина світу, готова до змін й благого майбутнього, не бажаючи повертати вже давним-давно втрачене, змогла поступово встати на захист тих ідеалів людяності, до котрих і має дійсно прагнути цивілізоване суспільство, керуючись миролюбством та жагою спільного благополуччя.

Тяжкі часи, нехай і вимушено, породжують сильних людей. Тих особистостей, діяння та творіння котрих нащадки будуть згадувати із затамовуванням подиху, адже їх витвори були створені під неймовірною напругою всієї тієї дійсності, в якій їм доводилося існувати, даруючи суспільству й світу ті алмази, котрі були народжені під тиском скель.

Йшло літо... третє воєнне літо. Війна, розв'язана черговим дрібним, травмованим диктатором, який успішно одурманив увесь свій народ, продовжувалася й день за днем з обох сторін зіштовхувалися зі смертю дедалі більше і більше людей, змушуючи нещасну постраждалу сторону, в особі України і всієї нашої нації, захищати свою безцінну землю, якою ходили предки і якою бажали ходити ми самі, попутно мріючи про те, щоб передати наступним поколінням мир, благополуччя, світлу віру і впевненість у завтрашньому дні.

Не було жодної людини, якої б ця безглузда війна не торкнулася. Вона, як і завжди, не принесла з собою нічого нового. З нею прийшли її одвічні супутники: смерть, біль, підступність, тяжкість і руйнування всього того, що робить людину людиною і живить її світ спрагою до самого існування, яка змушує її прокидатися день від дня приносячи благо своїй сім'ї і суспільству, в якому вона живе.

Ця війна почалася так само, як і багато інших воєн, що відбувалися до неї, і швидше за все, на превеликий жаль, як і ті, що будуть після. Бо людина, як би це не було сумно, ніколи не зможе ужитися з одним зі своїх головних і руйнівних для її людської сутності вад — тяжіння до насильства!

За ті роки, що тривала війна, люди змогли виробити в собі жахливу, просто жахливу якість: звичку до того, що триває війна, і до прийняття того факту, що це тепер даність і реальність, у якій їм доведеться жити доти, доки вся ця феєрія жахіття й безумства не підійде до свого логічного завершення, якого жадала абсолютно кожна розсудлива людина.

Знаходилися ті, хто вважав, що війна практично жодним чином не вплинула на їхнє життя, в основному — це були люди, які й поруч не бачили того, що насправді являє собою війна.

Однак, подібні люди зустрічалися дуже рідко, на жаль, бо пригнічення і тяжкість дуже багатьох людей можна було прочитати не тільки в обличчях тих, хто проходить повз Вас вулицею, "очі війни", можна було побачити кожен день у віддзеркаленні та в обличчях тих, хто був тобi найближчою людиною, від чого вже не вдавалося розрізнити того факту, на кого ця сама війна вплинула більше, а на кого вплинула менше — ця безжалісна потвора, вплинула на абсолютно кожную душу, і справжній моральний і фізичний стан людини аж ніяк не читався за її поведінкою або ж за вельми бурхливим способом життя, все це розпізнавалося у її вчинках та їхніх змінах, адже в цьому питанні все виходить вельми просто: війна може змінити людину, проте вона сама приймає остаточне рішення щодо того, чи варто їй змінитися насправді і, нарешті, прийнявши це саме рішення, в результаті всього вона отримує лише два варіанти розвитку свого життєвого шляху: або змінитися в позитивний бік, або ж залишитися такою ж самою, якщо не ще гіршою, ніж колись.

Рано чи пізно, але подібне рішення доводилося прийняти всім. Зустрівшись із новою версією самих себе, а озираючись назад лише згадувати і розуміти факт того, що той хлопчик чи дівчинка вже давним-давно позаду... вона там... далеко, а ти тепер тут.

Десятки тисяч людей гинули у вогні, від ракет, бомб, осколків та інших снарядів. Кораблі йшли на дно, палала техніка, згорали душі... діти та їхні батьки ховалися в сховищах, не виходячи звідти днями, а часом залишалися там на віки вічні, опиняючись заживо похованими під завалами власних же стін. Багато хто залишався сиротами, багато хто втрачав своїх дітей, багато хто не дочекався свого батька, матір, бабусю чи дідуся, усіх, хто був їм дорогий. Тисячі втратили свої будинки, майно... абсолютно все те, в чому, просто на просто, полягало все їхнє життя. Лише життя — це те єдине, що залишилося у цілих мільйонів людей. Усе їхнє життя... тепер уміщалося лише у двох кишенях, і хоч як би не було шкода, сумно і нудно — це реальність, і від цього вже було нікуди діватися. Усе, що залишилося — це життя і лише життя залишилося тим, що може змушувати продовжувати нас бути тими, ким ми були народжені: людьми.

Під час війни кожен переживає її по-своєму. Для когось — це можливість довести всьому світові і найголовніше самому собі факт того, що Ви не проста людина, якою можете здатися на перший погляд, а справжнісінький герой, який у звичному житті просто ходить і зливається з натовпом точно так само, як і будь-яка інша людина, яка безтурботно йде вулицею або ж добирається до потрібного їй пункту призначення в громадському транспорті нарівні з іншими, без особливих привілеїв.

Для інших у всьому цьому немає абсолютно ніякого героїзму — це лише смерть, кров, біль і пролиті сльози, що ця підступна посланниця сил темряви і представляє собою в дійсності, без будь-яких перебільшень.

А є ті, хто просто намагається в ній жити так само, як і колись, повністю усвідомлюючи все, що відбувається, проте не бажаючи вносити особливі корективи у своє життя, продовжуючи жити або принаймні роблячи спробу і все можливе для цього. Не важливо, чи буде це звичка підкручувати гайки на своєму велосипеді,

дивитися футбол, грати в шахи, писати вірші або ж творити, пишучи картини, невпинно продовжуючи створювати те, що, можливо, подарує Вам місце серед безсмертних персон...

Й один із таких був наш митець, доволі молодий чоловік, зовнішність та глибина духу якого була злегка понівеченою стежкою випробувань, із волоссям яке в його молоді роки вже починало полишати кмітливу, однак, в той же самий час, далеко не мудру голову із не пишною, однак водночас доволі помітною бородою, що прикрашала його приємне, але не найкрасивіше обличчя, із тонкими губами, римським носом та глибинними, загалом добрими, а іноді й суворими сіро-голубими очима, котрий сидів на своєму стільці, всією масивністю власної гладкості, перед полотном у затишній квартирі-майстерні й створював те, що переживе його самого й залишить спогад у самісінській вічності.

У Києві літо — а це означає, що кожен день буде непередбачуваним, рівно, як і саме життя. Для когось це час для того, щоб накопичити сили, перезарядитися і знову кинутися у хвилі життя. А для інших — це можливість знайти себе і відкритися для всього світу з тих боків, з яких їх раніше ніхто і ніколи не бачив, можливо навіть вони самі.

Тобто — цей час, власне, як і будь-який інший, призначений для того, щоб людина творила, творила і знаходила, розвивала суспільство, культуру, світ і себе саму в позитивному ключі, а не намагалася вижити у зв'язку з усілякими чинниками, які вельми непросто передбачити.

Аналогічними дилемами забивала свою самовіддану голову людина, яка однією з небагатьох, під час загального хаосу, продовжувала створювати заради чарівної можливості доводити всім оточуючим і, звісно, самій собі те, що весь світ будь-якого творця полягає в тому, щоб на власному прикладі знову й знову прагнути свободи духу, споконвіку будучи зайнятим різноманітними роздумами та спогадами зі свого життя, а також про те, як це саме життя й привело творця до всього того, що його оточує.

Цією людиною був, здавалося б, простий, та ось не зовсім таки звичайний, як могло б здатися на перший погляд, художник. І не такий, що лише вважає себе таким, віддаючи перевагу чомусь важливішому, розставляючи пріоритети по-своєму, аж ніяк, ця людина була з тих, хто заради своїх робіт був готовий піти на все і йшов заради них на все, роблячи усе виключно таким чином, як йому велить серце, робив саме так, як вважав, що це буде правильно, і робив це заради не заради того, щоб його визнали або ж похвалили, погладивши по голівці, а попросту вигризав своє місце під сонцем заради самої гідності, бо в цьому житті інакше просто було не можна, особливо після того, як з ранку і до самої ночі гуділи сирени, а над головами в будь-який момент могли пролетіти ракети, яким було зовсім все рівно куди падати й кого вбивати своїми осколками, особливо у місті з населенням в три мільйони людей: а саме в Києві, в якому він народився і жив...

Сам по собі він був не зовсім звичайним двадцяти трьох річним хлопцем, проте

являвся доволі простим у своєму побуті і дуже добрим, до всього того, що на це заслуговувало і навіть не заслуговувало, живучи так, як слід було б заради спільного блага, не керуючись волею і порядками більшості, а лише власними вподобаннями та можливістю постійного вибору, без регулярного розставляння тих чи інших пріоритетів, які були загальноприйнятими, а не спричиненими власними бажаннями і потребами.

Людина — це створіння, яке може створювати щось по-справжньому вартісне лише тоді, коли її не примушують вдаватися до тих чи інших дій. Вона може бути корисною, зазвичай, лише в тих випадках, коли сама проявляє ініціативу, а не тоді, коли з неї її висмоктують, немов п'явка червону кров.

Справжній творець — це людина свободи, а не обмежувальної клітки і рук в кайданах. Він насправді як кіт: блукає, де заманеться і сам по собі.

Він був далеко не аскетом, поважаючи все прекрасне і те, що заслуговувало на те, щоб таким називатися. З самого дитинства цьому творцеві було притаманним тяжіння до мистецтва і мало хто, окрім самих людей мистецтва, міг зрозуміти і відчувати всю красу і неймовірність справжніх витворів.

Це був дорогоцінний, а точніше безцінний дар, не зрозумій від кого, завдяки якому, з'являлася можливість не просто відрізнити й порівнювати дрібницю з шедевром, а усвідомлювати й осягати різницю між банальною величчю і вічністю створеного людиною предмета відчутної та щирої душі.

Художник він був дійсно унікальний. Не тільки завдяки своїм роботам, які справді вирізнялися своєю родзинкою традиціоналізму, поєднаного із імпресіоністичними течіями, тоді як більшість його колег намагалися відшукати або ж створити раніше не бачені течії мистецтва, цей творець був прихильником невмирущої класики, додаючи до неї ноти свого сучасного бачення, занурюючи в сюжет буянням барв і принади описаного.

Дехто вважав, що він був дійсно великим художником, хоча сам митець постійно це заперечував, вважаючи себе звичайним ремісником фарб та пензлів і не більше.

І був він таким, яким його вважали, знов-таки не просто тому, що створював щось те, що було важливим, а взагалі наважувався покласти на свої не найстійкіші плечі тягар творення, в мить, коли відбулися, можливо, наймасштабніші та найзначущіші зміни, після Другої світової війни, а може, і загалом, за все двадцять перше століття.

Як то кажуть: "Важкі часи породжують великих людей". Це так, причому можна не сумніватися в тому, що це незаперечна аксіома. Однак, у той же час, художник вважав, що ці, так звані "тяжкі часи", ніколи не припинялися. Вони, немов візок і кінь, що його несе, пов'язані один з одним ланцюгами вічності, і зруйнувати їх просто на просто не видається можливим, бо людина та її загартування — це сума пережитих нею невдач, болю, страждань, а також волі та сили подолання цих самих труднощів, з якими її зводить саме життя, щоб найсильніші та найстійкіші діви і чоловіки роду людського продовжували, немов могутні атланти, тримати на своїх плечах усю ту річ, котру ми дружньо називаємо світом і цивілізацією.

З побутового ж погляду, художник був із тих людей, за якими завжди і скрізь приємно спостерігати, в якій обстановці або ж компанії він не опинявся, у будь-якій із ситуацій ця людина, зрозуміло, своєю поведінкою і манерами викликала всілякий інтерес до власної персони, навмисне того не бажаючи.

Він був не одружений і не перебував, принаймні на момент початку подій, що відбуваються, у романтичних стосунках. Зрозуміло, як справжній творець, він був просто зобов'язаний любити сам і закохувати в себе і свою творчість оточуючих, проте всі ці закоханості були настільки ж швидкоплинні, як і весняний вітер, який за мить вислизає з вигляду ласкавих і щирх очей оточуючих.

Митець був корінним киянином і хоч він був уродженцем столиці і любив своє рідне місто так само, як любить власних батька і матір, він, на превеликий жаль, знав його не так добре, як міг би. Звичайно ж, коли до нього в гості приїжджали родичі або ж приятелі з інших міст, які його не знали, він із величезним задоволенням та ентузіазмом водив їх вулицями й місцями, де минуло все його життя, даючи можливість відчувати й розділити всю його любов до цього прекрасного міста, яке стільки всього бачило й передала ці бачення йому самому.

Однак, у той же час, він рідко коли міг допомогти незнайомому перехожому підказати дорогу до вулиці або ж місця, про яке чув повз вухо, якщо мова, звісно, не йшла про Солом'янський район, саме той район, у якому він виріс і змужнів.

Його любов до Києва була неймовірною. Він, вельми дивно, в якомусь власному баченні, вважав його недооціненим. Не так, як вважають недооціненою якусь картину або ж книжку, а недооціненою по-своєму.

Якщо бути більш конкретними, то він просто на просто міг вийти з себе, коли одвічно чув від тих чи інших знайомих і незнайомих про казкову красу Парижа, Лісабона, Варшави, Мельбурна, Нью-Йорка і багатьох-багатьох інших міст вічної принади, проте його обурення було пов'язане не стільки зі злістю на те, що у більшості цих міст він ніколи не бував і не мав змоги порівнювати, а ця дивна злість була скоріше ревностями пов'язаними зі ставленням. Ставленням у тому плані, що він просто на просто не міг зрозуміти: що такого його товариші знайшли в тих містах, чого немає в їхньому рідному місті, про яке від них він чує лише критику і докори.

Він не міг досягнути цілої низки всіляких фактів, не бажаючи навіть запускати собі в голову думки про те, що десь у світі може бути чарівніша осінь, ніж у Києві, що десь може бути смачніше, ніж у тутешніх закладах, або ж відчуття умиротворення може виявитися загадковішим і красивішим, ніж у місті, яке попросту не можна не любити.

Само собою, він бачив численну кількість інших міст, як в Україні, так і закордоном, але все одно, в його очах — це було щось не те, щось віддалене, щось інше. Те, що не в силах змусити його кожного разу затамовувати подих, так само як це вдається робити оглядовому майданчику на новому пішохідному мосту.

Його важко було назвати глибинним патріотом або ж тим паче націоналістом. Просто він щиро любив все те, що його оточувало із самого народження і не попросту не уявляв себе таким самим: вільним й неупередженим, десь у іншому місці, де він не

зможе бути самим собою.

Художник став таким не просто так. Він не мав професійної художньої освіти, у зв'язку з чим йому доводилося досить часто чути всілякі закиди на свою адресу, на які він просто на просто намагався не звертати уваги.

Безпосередньо самим митцем став він не просто так, не тому, що був так званим "самоучкою", ні, а тому, що він просто на просто в одну мить сказав це собі, прислухавшись до поклику серця і закликів духу.

Лежачи в ночі, будучи ще зовсім юним хлопчиком, в голові якого ще навіть не було сформовано розуміння того, що з себе представляє світ і люди, які в ньому живуть. Тієї ночі зимовий холод пронизував його тіло наскрізь, від чого не рятувала жодна ковдра. Однак, не дивлячись на холод, він скинув її з себе, не бажаючи жодного захисту від того, що було природно, давши мерзлякуватості й морозу вбратися в себе, як крему в коржі апетитного торта.

Та ніч, ніч, коли він, чотирнадцятирічний хлопчик, став тим ким став, обравши свій життєвий шлях, стала однією з найбільш пам'ятних і знакових у його житті.

Усе, що йому знадобилося для того, щоб знайти потрібний, а точніше, необхідний шлях — це лише поставити самому собі дуже важливе запитання: що ж все-таки змушує його прокидатися вранці, і що ж це те саме, від однієї думки про що в нього просто на просто випаровуються всі думки, а натомість приходять відчуття казковості й дивовижних мрій?

Відповідь він дав собі вельми однозначну, після чого зібрався з силами, знайшовши їх у самій глибині душі, і тихенько встав зі свого доволі скрипучого ліжка, зайвий рух на якому відгукувався характерним звуком ледь не по всій квартирі.

Трохи боячись зробити один невірний крок, щоб не розбудити батьків і свою маленьку сестричку, він повільно і плавно відчинив свою шухляду столу і так само тихо дістав звідти альбом для малювання, як не дивно, і відкрив ще не розпаковану пачку з новими олівцями, кінці яких були настільки ж гострі, як язики недосвідчених політиків.

З роками він став заточувати олівці ножами, проте цього, першого разу, він вважав за краще заздалегідь підготувати звичайну точилку, щоб не засиджуватися довго, бо холод давався взнаки, з кожною миттю дедалі сильніше й сильніше заморожуючи стопи, поступово пробираючись, наче хижий звір, дедалі вище й вище, даруючи свої крижані обійми всьому, куди лише дотягувалися його пекучо-холодні руки.

Нарешті, зібравшись і опинившись у "всеозброєнні", юний художник взявся за штурм фортеці під назвою "мистецтво", про яку він і донині не знає, вдалося її підкорити чи ні. Однак в одному він був упевнений точно — він з найпершого ж дня і з найпершої же своєї спроби, повністю підкорився їй сам.

Кожен дотик грифеля до паперу був для нього сокровеним. Він немов окреслював нові, раніше не бачені нікому, крім нього самого в цей прекрасний момент, межі чудової величі.

Перед тим як приступити до роботи, він провів лише кілька миттєвостей у роздумах про те, що ж він все-таки напише і, нарешті, побачивши приблизну картину у своїй ще

не до кінця сформованій голові сповненої юнацького судження, він почав творити, сам не розуміючи, що створює, але головне, що він зробив спробу й почав робити те, що він любить — тепер він по-справжньому почав жити, по-справжньому почав відчувати життя та залишати в ньому те, що буде після того, як воно підійде до свого логічного завершення.

Картина була закінчена приблизно за три з половиною години плідної і повністю сконцентрованої роботи. Такої уваги і самовладання в мить зайнятості над своєю роботою він не відчує ще дуже та дуже тривалий час, але це було для нього абсолютно не важливо ні в ту мить, ні в більшість наступних.

Усе це абсолютно не турбувало юнака в той прекрасний період оскільки все, що було йому необхідно в ту мить, був лише казковий світанок і золоті промені новонародженого сонця, які своїм чарівним світлом висвітлювали його починання, можливо, одне з найосновніших у житті парубка, якому він не просто присвятить усього себе, а й... просто на просто, стане одним цілим з мистецтвом, згодом мало не забувши своє власне ім'я, а просто називаючись художником, не тому що він ним був і бажав таким себе асоціювати скрізь і в усьому, а тому що він був ним народжений, адже саме так йому благоволило саме життя, зародивши в ньому це під місячними променями.

Ми народжуємося тричі: у мить першого подиху в цьому світі, у мить знаходження свого признання та у мить коли по-справжньому й віддано розуміємо, що покохали на все життя.

Згодом він відточуватиме майстерність доволі тривалий час і не знаходитиме розумної відповіді на запитання, чому його роботи ніхто не оцінює гідно? Однак, з плином часу і дозріванням у його голові якоїсь подоби розуму, художник усвідомить, що в тому вигляді, в якому він підносив публіці свої роботи, вони є просто на просто неприйнятними, тому найкраще, що він може і має зробити — це переписати все так, щоб у його картинах була не лише зовнішня оболонка, а й справжня, жива, але в той же самий час така, що не кричить про себе, душа твору, котра зможе викликати справжні почуття й емоції у людей, а не звичайне враження буденністю.

Місяць за місяцем і рік за роком йшла його робота, проте ніхто так і не бажав оцінювати його старання. Він нагадував собі хвилю, яка вічно б'ється об скелі, після чого невтомно ставить собі питання про те, що все те, що він робить — це лише марна трата часу, яка не дає абсолютно ніяких результатів і лише заважає йому досягати справжнього успіху в житті.

— Цікаво, хто з великих на самому початку свого шляху не ставив собі подібного питання? — Одвічно думав він. — І скільки ж таких же нещасних кинули все на своєму шляху? Скільки тих, хто не зміг дотягнути до світанку, переплутавши його із заходом сонця? Усе це лише відмовки... — Думав він. — І хвиля, одного дня, розмиває скелю!

І він продовжив.

Він продовжив битися об стіну знаючи, що за нею лише порожнеча, бо йому так нав'язали. Але якби кожен із нас вірив усьому, у чому його намагаються переконати, то

перший же живий організм, що з'явився на планеті, не зміг би протягнути й зайвої миті у цьому всесвіті, власноруч себе вбивши.

Він продовжував чекати. Продовжував вчитися і вдосконалюватися. Крім усього іншого він, безпосередньо, здобував освіту за обраною ним спеціальністю, вивчаючи правничі науки.

Рішення вирушити здобувати нехудожню освіту він прийняв не випадково, він був досить хитрий і обачливий, бо знав, що завжди потрібно мати запасний план, певну подушку безпеки на той випадок, якщо палаючий в середині вогонь зазнає свого тління.

Не те щоб він не вірив у свої сили або ж вважав, що йому не вдасться реалізуватися як людині мистецтва, аж ніяк, просто в його голові, як і в людини після морозу біля теплої батареї, грілася одна проста істина: завжди й в усьому кожному зі створінь Божих просто на просто необхідна основа, яка гарантуватиме їй пом'якшення її падіння, хоч з яких би висот їй не довелося б падати, нехай й з висоти власної величі.

Плинув час.

Він жив, як художник і любив, як художник. Просто гуляючи вулицею, цей молодик побачивши пейзаж, тло, провулок або ж іншу людину з незвичайними рисами обличчя або ж поведінки, в мить уявляв все, що відбувається, на полотні й ніде більше.

Якби він міг, то переніс би на полотно весь світ, однак на подібне самолюбство та егоїзм навіть його неосяжне его та нота нарцисизму були би не здатні не тільки фізично, а й морально.

Ніхто не кохає настільки ж миттєво і швидкоплинно як люди мистецтва. Він не став винятком. Кожна муза не була для нього сонцем життя, що змушувало його серце битися частіше від затятого почуття любові. Ні... Вони були його полотнами, не людьми, а зазвичай лиш зображеннями, окресленими олівцем і потім написаними всілякими фарбами.

Він любив їх... дійсно любив усіх своїх муз так само пристрасно, як і вони жили палким вогнем ентузіазму, творчості й натхнення від нього, проте всі чудово знали один, не дуже простий, але очевидний факт: він не міг горіти ними й бути пристраснішим у коханні аніж зі своїми роботами, бо лише в них він вбачав свій істинний спадок, передачу справжньої любові, болю, щастя, вад та добродіїв, які здатні відгукнутися дзвінким відлунням у вічності.

За весь час його істинною, відкритою і найбільш велелюбною музою була лише одна...

Та, яку він любив більше за будь-кого з усіх тих жінок, з якими його зводила доля та, яка змушувала його йти на вчинки, про які раніше він і подумати не міг, змушуючи і допомагаючи йому розкривати себе з найрізноманітніших боків, являючи світові справжнього генія творчості і людину щирої краси мистецтва.

Вони обоє так і не змогли дати самим собі відповідь чи було це кохання взагалі або ж то просто промиготіла іскра. Митець ніколи не розповідав про те, де вони знайшли один одного в цьому світі. У них був зв'язок митця і його музи. Почуття, що

передається, проте з величезною складністю. Митець узагалі вважав, що просто на просто не існує непередаваних почуттів, бо саме для цього й було покликане всевишніми силами мистецтво: для того, щоб подарувати світові можливість сприйняття й дотику того, що здається незбагненим.

Однак коли він був поряд неї... Бог свідок... всі його судження, всі його переконання та амбіції, котрі супроводжували його розум та душу, попросту перетворювалися на незбагненні плями на фоні почуттів, пристрасті та неосяжного жадання.

І точно таким же незбагненим, на початку, здається зв'язок творця і його музи. Однак, як це часто буває, не цього дивовижного разу.

Вона приходила до нього кілька разів на тиждень, незалежно від дати, часу доби або інших обставин. Вони обоє завжди були раді бачити одне одного і так само пристрасно й щиро вони віддавали одне одному свою підтримку в тяжку хвилину та миттю любові, якою скріплювали свої безпросвітні серця.

Цей зв'язок був особливим не лише завдяки своїй романтичності та певній поетичності, а саме завдяки тому, що вони обоє чудово вміли відчувати мить, коли вони були просто на просто необхідні одне одному: вона відчувала момент, коли митець потребував її душевної витонченості та витонченості її тіла, принади й блиску її очей, чарівних каштанових локонів і життєрадісності, яку вони випромінювали, лагідності губ та ніжності рук. А художник, в свою чергу, вмів відчувати грань усього необхідного, чого потребувала його дивовижна, настільки казкова і загадкова для нього муза.

Художник ніколи не малював картин із зображенням оголених натурниць, бо попросту був художником іншого характеру, всіляко уникаючи подібних можливостей.

Однак вона була тією єдиною, кого він несамовито бажав так написати. Вона була згодна, завжди і скрізь, бо він бажав цього... і заради нього вона була готова піти на все, але митець був категоричний і різкий, вважаючи, що ніхто, на всьому білому світі, не здатний відчувати і вбачити її так, як це вдалося зробити йому. Ніхто... тільки він і вона. Чи егоїзм це, змішаний із самолюбством? Можливо. Але людина керована почуттями готова піти на найрізноманітніші діяння, заради захисту своєї пристрасті, а палаючий почуттями творець – взагалі на все, що тільки можливо!

Ця історія надала художникові певної популярності, оскільки пішов слух, не гучний, але все ж слух про те, що подібна картина існує, проте художник ніколи і нікому її не показував... нікому, окрім себе та неї.

Все, що ясно палає не менш ясніше зазнає свого згасання.

Як це не рідко трапляється, вони не могли дати один одному чіткої відповіді чому в них не вийшло... чому, здавалося б, такі невгамовні почуття зазнали настільки миттєвого, наче саме марево розчинення у повітрі. Здавалося – ніби це був просто на просто якийсь міраж, ніби нічого й не було, а все це лише сон... чарівний та неповторний сон, який залишився лише краплями миготіння серед степу пам'яті.

Вона не могла змиритися із тим, що його жага до вічності більша за жагу до неї, а він попросту заплутався у цьому житті, так і не давши собі зрозуміти одного простого

факту: вона дійсно кохала його, всім своїм серцем, а митець цього й не розумів.

— Я не мав її відпускати... — Проговорював він про себе ще дуже та дуже довго, засинаючи та прокидаючись у повній самотності. — Можливо я всього на всього бовдур, котрий розміняв справжню вічність, котра була поряд на звичайні амбіції, які вважав мріями... Я не мав її відпускати. — Міркував про себе митець. — Однак цього вже не вернеш і не виправиш. Цінуй, коли маєш, бо плачеш, коли втрачаєш.

Після їхнього розставання художник доволі надовго занурився в себе. Хлопець знайшов в собі мужність та гідність для того, щоб прийти до примирення, однак вже було зовсім пізно.

Його муза, керуючись волею і підпорядкуванням своїм батькам, була змушена виїхати за кордон, від чого художник і його серце, немов були проколоті гострим списом наскрізь. Вона знала, що він страждатиме і шукатиме її так довго, як це буде потрібно, тому навіть не згадала про те, куди прямує у своєму прощальному листі.

У ньому вона дала досить чітко зрозуміти, що якщо долі буде завгодно, щоб їхня зустріч відбулася знову, то це невід'ємно трапиться одного дня... одного дня, бо на всьому білому світі просто на просто немає речі настільки ж обов'язкової та такої, що часто трапляється, як банальна воля випадку, яка обов'язково знову зведе їхні заблукані душі разом.

Почуття вміють будувати нові світи, однак наскільки ж вправно вони владні руйнувати існуючі...

Коли Господь в нас щось забирає він завжди повертає нам рівноцінне в замін. Завжди. Так само свою нагороду або ж, в якійсь мірі компенсацію, отримав і митець. Однак отримавши частину того, про що він так палко мріяв одразу ж відчув те, як попросту ці самі бажання поглинули його справжні потреби, дійсні доленосні фактори, що були необхідні як йому самому так усьому тому, що він цінував у цьому житті.

Пройшло не так вже й багато часу, як його ім'я починало працювати на нього. Про нього почали дізнаватися, поступово, досить повільно, проте почали. Його роботи стали в рази ясніше сприйматися суспільством і, крім того, почалося нарощування якоїсь подоби аудиторії його шанувальників, хоч і поки що не такої вже й значної.

Біль розставання почав згасати, але не забуватися. Таке неможливо забути. Люди здатні не загоювати рани із плином часу, а звикати існувати із тим болем, котрий таїться на їх серцях. Досить малоімовірно, що він, як і багато хто інший, взагалі зможе коли-небудь його забути, проте жити з вічним переживанням і смутком настільки ж необачно, як і вважати, що наш світ стоїть на слонах, китах і черепасі...

Відтоді він жодного разу не наважився зобразити будь-яку пані на своєму полотні так, як він зображав її... настільки ж пристрасно, відверто та поглиблено, на століття залишившись існувати з вічно з понівеченим серцем, яке перебуває в гонитві за втраченим почуттям ілюзії, принади та водночас ніжного і пристрасного кохання.

Його, так званий успіх, прийшов до нього крізь біль і пережите розставання. Зрозуміло, він не прокинувся як якась музична чи кінематографічна зірка знаменитим,

після виходу успішного альбому, аж ніяк. Він вигризав своє місце під сонцем настільки ж несамовито, як і вкладався всіма силами та міццю душі у свої роботи.

Картинні галереї, за досить короткий термін, викупили практично кожен його картину, на якій була зображена його муза. Чарівна дівка із каштановими локонами, з блискучими очима, немов у нічної кішки, яка плавно прокрадається, щоб увібрати неймовірні нотки любові і проявленої уваги.

Хтось би наважився сказати, що у вузьких кругах за цими картинами почалися справжні полювання, оскільки ніщо так не прикрашає неймовірність витвору, як неймовірна історія, що йому передує.

Крім усього іншого, ходили чутки про те, що ця дівчина була дочкою вельми впливової людини, яка могла допомогти реалізуватися художникові, а виїхати їй довелося через несподівано виявлену вагітність, щоб приховати правду від зайвих очей. Однак щоразу, коли нещасний молодий чоловік чув цю болючу історію, наскрізь просякнуту мерзенною і нічим не обґрунтованою брехнею, його нещасне й похмуре серце, в'яло, наче не полита водою квітка на палючому сонці. Ненависть і злість були йому не притаманні, бо в його очах гнів був однією з тих вад, через які людство згасало з кожним новим днем свого існування на планеті, адже лише розважливість і виваженість своїх рішень і дій можуть привести людину до позитивного результату в усіх її починаннях.

Чуючи подібні вислови, художник зайвий раз переконувався в тому, що людина, якій кров'ю і потом вдалося завоювати свій успіх — це лише ще один привід для більшості кинути камінь своїх невдач у колодязь його чесної перемоги.

Однак він не був із тих, хто готовий витрачати значну кількість свого часу на те, щоб несамовито доводити ту чи іншу правоту, заради самоствердження в суспільстві, щоб потішити самолюбство й гординю. Аж ніяк. Він завжди жив з усвідомленням того, що істина на його боці, а коли людина існує з почуттям безпосередньої віри і прийняття того чи іншого факту щирістю свого серця, її життя стає настільки ж простим і вільним, як лагідний вітер в період пізньої весни.

Він усе своє життя тягнувся до того, щоб його творчість була помічена й оцінена належним чином, але ось, нарешті досягнувши такого бажаного успіху, він переживав і відчував перемогу всім серцем, проте водночас здавався самому собі переможеним.

Він любив свої картини, любив свою роботу і був закоханий у сам процес їхнього створення й приведення цих самих робіт у світ, але тепер, на жаль так пізно, до нього прийшло усвідомлення того, що все-таки йому вдалося полюбити когось більше за створення і турботу про власну спадщину. І цим кимось, була вона... та, котра пішла від нього і винних у цьому ніхто й навіть не намагався шукати, оскільки єдиним кого митець винив у всьому що сталося – був він сам.

Саме таким почувався нещасний, хоч уже й, в якійсь мірі, успішний художник, який донині не зміг навчитися отримувати задоволення і щире насолоду від свого успіху бо, як він зрозумів сам — творець виявиться аж зовсім непотрібним, попросту непотрібним самому собі, якщо поруч не буде тієї чи того, з ким можливо було б

розділити весь той досягнутий успіх... Людини, без якої будь-яке досягання — лише вітер і почуття не остаточного задоволення.

Згодом, мало який поважний колекціонер не бажав би заволодіти однією з картин митця, котрі ледь не з кожний день почали зростати в своїй ціні, особливо ті, котрі були написані на звичайних клаптиках маленького альбому, котрий творець завжди носив із собою й при перших же напливах натхнення виражав свої почуття та емоції на своїх невеличких картинах, котрі, в якійсь мірі, цінувалися більшістю значно вище за ті значні полотна, над котрими митець міг працювати місяцями.

Однак, якби там не було, увагу окремих зацікавлених осіб пригортали безпосередньо унікальні картини, котрі митець створював у цілковитій таємності, поглиблюючись у саму історію того, що він зображував, у бурхливість сюжету та палкого почуття, із яким ці самі роботи й створювалися.

Коли пройшов ще один, цього разу доволі дзвінкий слух про те, що є ще одна картина із серії "Єдина", на якій висвітлювалася його чарівна муза, за художником почалися справжні гоніння в її пошуках.

Дехто навіть пропонував вельми серйозні гроші, від яких було так само важко відмовлятися, як від маленького шматочка апетитного торта на ніч. Хоча, чесно кажучи, важко сказати, насправді, що з цього важче...

Однак художник був категоричний і завжди, коли подібна розмова заходила в кругах його шанувальників-колекціонерів та любителів художнього мистецтва із чималими статками, він відповідав стисло, ясно і настільки чітко, що в оточуючих не залишалося жодних сумнівів щодо достовірності поширюваних чуток:

— Панове, моя повага до Вас безмірна, я вдячний Вам як нікому більше, бо Ви нишпорите в пошуках моєї роботи так, як нишпорять у пошуках здобичі найкращі та найвправніші хижаки, однак прошу Вас повірити мені, панове, що того, чого Ви шукаєте, дати я Вам не можу, бо просто не маю того, чого не існує на світі. Не маю того, що мені не належить... - Відповідав він.

Подібні пошуки і, до певної міри, переслідування митця тривали доволі тривалий термін, однак, з іншого боку, просто не могли його не тішити, бо надавали йому нечуваної популярності та немов акції на ринку цінних паперів, піднімали його роботи в ціні.

Так минули кілька років його неймовірного життя.

Щомісяця йому вдавалося радувати своїх шанувальників новими роботами, щоразу набуваючи дедалі більшої поваги, стаючи справжньою людиною мистецтва, знайомством з якою можна було тільки пишатися, бо роботи митця цінувалися у найвищих колах.

Особливої популярності здобули його роботи, написані олівцем. Зокрема, на яких було зображено натовп, що блукає на прекрасній міській вулиці або ж написані портрети осіб, що позують йому, і які зустрічалися швидкоплинно на доленосному шляху. Намалювати портрети цих персон художник вважав своїм обов'язком, так само, як і поет, аналогічно вважає своїм обов'язком оспівати всю красу, передавши її

рядками своїх потоків щирих душевних емоцій.

Але незважаючи ні на що, митець як справжнє дитя культури завжди пам'ятав про факт того, що мистецтво було дароване Господом людству не для того, щоб описати створений ним світ, а створити нові.

Роботи художника приносили йому досить стабільний і значний дохід, за мірками пересічного громадянина та й творця взагалі.

Він ніколи не гнався за тим, щоб продавати свої картини на аукціонах за десятки або ж сотні мільйонів, однак, починаючи свій шлях, правду кажучи, він часто лише про це задоволення надмірного добробуту і марив. Однак у якусь мить свого буття він дав собі вельми категоричну відповідь, що якщо подібний випадок і станеться, він жодним чином не буде йому перешкоджати, однак, з іншого боку, гнатися за товсто-сумними покупцями він теж не стане, бо...

— Гоніння і без того благополучної людини за ще більшим благополуччям із висунутим назовні язиком — все одно, що ходіння по світу з простягнутою рукою. — Принаймні, саме такою була життєва позиція художника, який уже в молоді роки, за кілька років своєї творчості, просто перед самою війною, зміг придбати чудове приміщення, обладнання під майстерню, в якій він, власне кажучи, і жив, ні в чому собі не відмовляючи, попутно допомагаючи своїй сім'ї.

Якщо на те була воля, він міг відправитися практично куди завгодно в будь-який момент, якщо того вимагало його споконвічно неспокійне серце, однак після великого придбання, він злегка зменшив свої чималі витрати, проте все одно дозволяв собі жити саме так, як він умів і ніяк інакше!

Коли почалися розмови стосовно того, що почнеться війна, художник намагався бути непохитним. Він не міг ні фізично, ні з моральної точки зору ігнорувати все те, що відбувалося навколо. Він був зачеплений до найглибших почуттів, опинившись немов паралізованим. У його голові було практично все те саме, що і в головах більшої частини розсудливих людей, які цієї чергової безглуздої війни у світі не бажали. Однак країна вже була у ній далеко не перший рік і, як не прикро було це все визнавати, але рано чи пізно кожен прийшов висновку, що саме до повномасштабного зіштовхнення світла із пільмою і йшла наша доля.

— Я в це просто не вірю, ось і все! Яка війна? У мене повна зайнятість над своїми роботами, мені абсолютно ніколи навіть думати про це! Я не вірю в те, що це може статися — адже це безумство. Так, війна йде вже вісім років, але Ви говорите зовсім про інше! Ні, я не вірю в те, що це станеться, не піднімайте паніку! Я не вірю в усе це...

Точно такими самими словами, немов намагаючись себе заспокоїти або ж у чомусь переконати, закликав себе і, крім усього іншого, і всіх оточуючих ледь не кожен з усіх тих, хто застав ці неспокійні настрої в суспільстві, в сім'ях і розмовах на "кухні", в яких одна сторона дискусії несамовито намагалася довести іншій, що жодної війни не буде, а протилежна, відповідно, несамовито доводила абсолютно протилежну точку свого бачення.

Однак так чи інакше, у підсумку, заблукали серед власних міркувань всі. Так, війна все-таки, на превеликий жаль, сталася. Але, по правді кажучи, навіть ті, хто затято стверджував, що вона просто на просто неминуча, в глибині душі все одно всіма силами намагався в це не вірити і просто продовжувати жити.

Так само намагався продовжити своє життя і художник, який наприкінці холодного, але водночас просто чудового грудня переїхав до своєї майстерні, яку він облаштував усе літо і початок осені, а під кінець цього періоду підвів останні штрихи під одним зі своїх численних творінь, до яких він ставився, немов до своїх рідних дітей. Вклавши ледь не всі свої статки та сили, що були в його розпорядженні.

Він закохався у свою майстерню, так само, як і колись закохався у свою головну музу життя, переконавши себе в одному простому і абсолютно безперечному факті.

— З нею я вже точно не розлучуся так просто, несподівано і безпросвітно. З тобою ми точно — назавжди! — Солодко розмірковував він, ніжно торкаючись стін, що його оточували.

Він намагався жити.

Просто жити, так як це вдавалося. Працювати й не міркувати про минуле, намагатися не зазирати в далеке й безпросвітне майбутнє та всього-на-всього відчувати дійсний момент, в який звела його дорога життя.

Наближалася війна. Однак він намагався не міркувати про неї, зробивши вправну спробу зосередитись на тому, що дійсно було важливим для нього в ті декілька місяців та тижнів, перед тим як все почалось.

Останній Новий рік запам'ятався йому, можливо, краще ніж усі попередні. Уже починалися деякі розмови, міркування, проте все відбувалося рівно так само, як і станеться надалі: ніхто, просто на просто, не захоче забивати подібними думками свою голову, розставляючи пріоритети виключно по-своєму.

Художник же, в свою чергу, був таким самим, як і колись: людиною, яка живе лише так, як уміє.

У те прекрасне свято сім'ї та друзів йому захотілося лише одного — зібрати в місці, яке стало для нього цінним зовсім недавно, всіх тих, хто був йому дорогий впродовж всього його життя, звісно ж, окрім однієї особи, про яку він дав собі клятву більше не згадувати, принаймні, на під час свята. Однак один раз захворівши почуттями, будеш змушений або ж страждати, або ж насолоджуватися ними весь залишок свого життя.

Сама же майстерня була дуже просторою, в ній, поки що, не було стійкого і звичного запаху фарби, який би різко бив у ніс, бо художник поки ще не встиг приступити до активної роботи в місці, яке стало для нього настільки сакральним, однак все, як і завжди, було попереду.

Майстерня складалася з двох поверхів, хоча насправді, у своїй спільності лише з одного, оскільки другий поверх приміщення художник використовував безпосередньо як житлове приміщення, в якому він ніколи не дозволяв собі працювати. Власне, так і працювати було би не дуже зручно, оскільки дане місце являло собою ніщо інше, як горище.

Через запах фарби, котрий, як би не було дивно, сам художник переносив доволі не просто через деякі дилеми зі здоров'ям, у нього періодично виникали розбіжності зі своїми сусідами, у часи коли він орендував для себе приміщення, які, в свою чергу, загострювали особливу увагу на тому, що цей їдкий запах просто був неприпустимим, через що доводилося ледве чи не щомісяця змінювати місце проживання. Однак тепер усе це було вже в минулому.

Митцю, нарешті, вдалося прийти до певний досягнень своїх можливостей, на прикладі купівлі більш ніж гідного місця, нехай поки що і в кредит, в якому він може народжувати і створювати щось велике, не забиваючи голову турботами про те, що це може завдати комусь низку незручностей, які він уже, благо, вирішив.

З першого кроку в майстерню можна було здивуватися тому, наскільки вона була дивовижною, не тільки від своїх розмірів і простору, що в ній є, а й від того, який оригінальний вигляд мала сама ця майстерня. Лише одного погляду на неї вистачало, щоб зрозуміти факт того, що абсолютно кожна людина мистецтва бажала б мати подібне місце, де вона у відносній далечині від зайвих очей змогла б працювати і бути зайнятою над тим, що її хвилює і має чи мале значення для неї настільки, що вона готова перебувати в ній днями й ночами, проводячи їх над творінням чудес, які проникають у найглибші таємниці тих сокровенних місць людських свідомостей і душ.

Крім усього іншого, зайшовши в глиб майстерні, в очі впадала велика кількість полотен, що готувалися або ж уже були задіяні в роботі художника, над якими він продовжував свою вправність тоді, коли вважав за потрібне, бо найбільш значущі і затребувані для нього роботи безпосередньо в той період часу розташовувалися поблизу його етюдника, що розташовувався біля вінка, на якому він і писав усі свої роботи, звісно ж, окрім тих, які були написані олівцем.

Полотна розташовувалися безпосередньо під сходами, а точніше невеличкою драбиною, що вела на другий поверх приміщення, де, власне кажучи, і жив художник, проте бував він у тій кімнаті не так вже й часто, здебільшого він піднімався туди з метою там поспати і подумати.

Вічні роздуми були для нього просто необхідні, як і для будь-кого чие призначення створювати нові світи керуючись мистецтвом та власними проявами фантазії, у поєднанні з постійною заглибленістю в себе, з якою він любив побродити парком, розташованим поруч із його майстернею, особливо в гарну погоду, чи навпаки серед бурі, котра бушувала містом. Для такого чоловіка сам світ – полотно, а прояви природи, ніщо інше, як комунікація Господа зі своїми дітьми.

Майстерня, крім усього іншого, як і будь-яка поважаючи себе дама, зберігала в собі секрети. Коли художник її придбав, його увагу привернула не тільки зручність її розташування і чудовий зовнішній вигляд, але, в той же час і історія, яку ввібрали в себе ці більш ніж столітні стіни.

Ходили дуже цікаві легенди про те, що раніше вся ця будівля належала одній досить знатній українській інтелігентній родині. Однак прийшла Перша світова війна, батько сімейства, царський офіцер пав, при доволі загадкових обставинах, аж зовсім не

будучи вірним слугою імперської влади. Після революції його дружина і дві дочки виїхали за кордон, де, за чутками, жили в абсолютних злиднях. Єдиним, хто з усього сімейства залишився на батьківщині, був єдиний син сімейства. Нещасний молодий чоловік був розстріляний більшовиками, а точніше армією Муравйова, в Маріїнському парку, після чого будь-які згадки про істинних господарів будівлі було втрачено, так само, як і ще мільйони інших, окрім них, які ніколи не могли навіть думати про подібний результат своїх доль. У часи ж Другої світової, будівля значно постраждала, що не дивно, оскільки розташовувалася в самому центрі міста. З плином часу, на її місці відбулися значні перемини й було збудоване чи то місце для партійних зборів, чи то щось інше подібного роду, характерне для доби утопій. Однак із настанням незалежності дане місце почало переживати свій справжній ренесанс, знайшовши собі гідне застосування, під житлові та офісні приміщення, нарешті дочекавшись того моменту, коли людина щирого мистецького духу займе своє місце на височині чарівного міста подарувавши йому красу.

Приміщення ж, розташоване практично в самому серці Києва, було немов загубленим і забутим на довгий-довгий час, його використовували для найрізноманітніших потреб, немов гвалтуючи, лише в різний проміжок часу. Але ось з'явився художник, який ввібрав у цю будівлю нове життя, дарувавши їй переродження, так само, як казковому феніксу, який висвітлив його дух, як яскраве літнє сонце, яке раптово пробилось з-за хмар.

Художник зрозумів, що його з цим місцем пов'язує куди більше, ніж банальна символічність першої великої покупки. Це місце — є тепер частиною його самого, частиною його історії і, якщо йому судилося вписати своє ім'я в маховик життя так само, як це зробили десятки до нього, що ж... так тій чудовій події і існувати на просторах цього всесвіту, однак спочатку його чекало свято, на яке він запросив тих, із ким асоціював саме поняття душевної любові.

На свято прийшли більшість його близьких друзів, від тих, кого він знав із самого свого дитинства, з якими його пов'язували найтепліші стосунки з усіх до тих, кого він знав порівняно нещодавно, лише рік, якщо не менше, але він однаково всіх любив, цінував і поважав жодним чином не менше.

Шкода, що найчастіше людей, теплі зв'язки з якими ми проносимо через усе своє життя від його початку і до самого кінця, не так вже й багато. Лише від нас самих залежить те, наскільки для нас важлива людина і те, як сильно ми хочемо з нею ці найтепліші стосунки зберегти.

Прийшли і родичі художника, всі ті, хто був його сім'єю, заради яких він і жив, і ті, хто надавав його життю найбільшого сенсу, в рази більшого, ніж всі ці роботи, які для нього були, насправді, способом існування, а не безпосереднім сенсом.

Саме в такі моменти вдається по-справжньому зрозуміти, що тобі є необхідним, як саме повітря, заради чого ти дійсно працюєш та заради кого живеш.

Це був чарівний вечір... дійсно чарівний. Ніби саме тоді вони всі, ще навіть нічого не розуміючи, в дружнім колі провели спільно час проводивши все своє минуле життя,

перед тим як настане зимовий день, що принесе із собою пекельне переродження.

Однак тоді вони про це навіть не бажали думати. Й їх усіх можна було зрозуміти, оскільки довкола була теплота рідних сердець, простір, дякувати Богу майстерня в митця була чимала, серед якого вистачало місця всім та кожному було добре настільки наскільки цього бажало серце.

В одну мить, доволі несподівано, митцю здалося ніби він знову відчув те миготіння почуттів, як і колись... по відношенню до своєї близької подруги, однак це був лише міраж... лише іскра, на фоні всепоглинаючих радощів та блиску.

Саме ж свято було просто неймовірним, у всіх його аспектах. Незважаючи на те, що була досить велика кількість гостей, у просторій майстерні було дуже багато місця, якого вистачило з головою для всіх. Окреме задоволення і гордість за свого хлопчика відчувала сім'я художника, який наче на зло всім хто в нього не вірив, всупереч усіляким забобонам домогся успіху в тій справі, яку любив найбільше в житті.

Молодій людині було дуже важко пригадати мить, коли йому було настільки ж добре, як було зараз. Він був у колі тих, кого він любив і хто любив його, серед людей, кожен з яких у цю чудову мить був настільки щасливий, що просто на просто не знаходив собі місця і навіть якби він просто зараз здійнявся б до небес, то все одно не зміг би відчувати себе таким же вільним, як і в цю дивовижну мить спокою серед душевного тепла...

Ніхто й гадки не мав, що після того, як вони зустріли таке прекрасне і неймовірне свято, провівши його в колі найближчих людей, у суцільній лише радості, у повній злагоді й умиротворенні, ніхто абсолютно ніхто не міг навіть подумати про те, що цей рік, який, здавалося б, принесе з собою, нарешті, бачення і розуміння того, що буде на нас чекати завтра, на знак відплати приніс цілковиту розруху і загальний страх.

Однак не дарма кажуть: як Новий рік зустрінеш, так його і проведеш. Усі з присутніх були єдині, як ніколи раніше. Вони зібралися не тільки щоб побачитися один з одним, а для того, щоб довести всім і насамперед самим собі, що незважаючи ні на що, вони всі разом, вони стоять один за одного горою і непохитні у своїх інтересах. І в разі настання непередбачуваних обставин їхня єдність буде в рази міцнішою, ніж могло б здатися на перший погляд, символізуючи повне об'єднання добра проти всюди суцього і всепоглинаючого зла.

Коли ж галас щодо нарощування військ біля кордонів став просто нестерпним, художник уже не знав куди себе подіти. Кожна розмова з родичами та друзями, з якими вони зовсім нещодавно чудово й мирно проводили час святкуючи й живучи повноцінним життям, раптом припинилася.

Уся радість, добродушність і щастя, немов у мить провалилися в якусь прірву, в якій із кожною миттю зникало все більше і більше з поля зору в непроглядній темряві.

Батьки не знаходили собі місця, переживаючи за долі своїх дітей, без будь-яких скромностей вдаючись до справжнісінької паніки. Художнику було це не зрозуміло. У нього, поки що, дітей не було, тому й розділити їхні переживання він просто не міг.

Більшість же його близьких і не дуже товаришів просто намагалися не звертати

увагу на все, що відбувається, живучи і далі своїми розміреними або ж активними життями. І знову-таки, ніхто просто не бажав вірити в усе те, що могло статися та наче керуючись законом Мерфі сталося.

Однак, коли ж заходили розмови про те, хто як вчинить у разі, якщо, так би мовити, "почнеться те, що почнеться", думки розділялися так само, як нечисті на руку чиновники поділяють між собою бюджетні кошти.

Хтось казав, що відправиться нести службу і захищати країну, інші ж говорили, що насамперед запишуться до волонтерського штабу або ж чогось подібного, однак знаходилися й ті, хто був повністю чесний і відкритий своєю душею, кажучи просто, що найімовірніше вони спробують виїхати за кордон, шукаючи там кращої долі.

Що ж до самого художника, то з ним усе було не настільки однозначно. Він мало чим був схожий на героя, як зовні, так і внутрішньо, здебільшого він вважався доволі замкненою людиною, а саме з тих, які з вельми малою часткою ймовірності вирушили б до найближчого пункту, щоб записатися на службу добровольцем, взявши до рук автомат, відправившись захищати країну, в якій він народився і виріс. Однак водночас такі люди просто не могли не викликати в нього захоплення, бо просто немає більш самовідданих людей, ніж ті, які готові підписатися під справою, що може позбавити їх життя будь-якої миті, в той час, коли вони трудитимуться в поті чола на благо суспільства, заради миру та майбутнього.

Крім усього іншого, художник й гадки не мав про те, як все ж таки йому слід було б чинити в разі, якщо... Так! Він буде тут. Це його місце, не важливо, з автоматом в окопі або ж у підвалі під обстрілами, але це його місце — це його полотно, на якому він має творити, місце, де йому судилося опинитися, орудуючи одними з найсмертоносніших знарядь на всьому білому світі: словом, красою і душевним вознесінням, відстоюючи свій фронт так, як це роблять справжні воїни, будучи захисником того, що вічно: захисником мистецтва.

Перебуваючи під сильним впливом того, що відбувається, художник не придумав абсолютно нічого кращого, ніж те, що він умів і любив робити найбільше на світі: писати картини.

Цього разу його робота складалася зовсім інакше, оскільки молодий чоловік ніколи раніше не працював під впливом подібних емоцій, почуттів і переживань. Його пронизувало наскрізь почуття відрази, бо він просто на просто ненавидів абсолютно все, що було пов'язане з війною, не терпів навіть жалюгідних розмов про те, що війна — це двигун прогресу або ж місце вічного героїзму і прояву нечуваної раніше відваги.

Для митця, війна була просто інструментом, що прискорює людську смерть. Що дарує лише біль, страждання, руйнування всього того, що коли-небудь можна було назвати людяністю або ж її досягненнями. Усе стирається в прах, від пам'яток давнини, до безцінних вчень, які могли б змінити світ у майбутньому. Що вже тут казати про людину, настільки малу істоту, яка, на превеликий жаль, у гонитві за власними амбіціями і прагненнями ці самі прокляті, і ніякі інакше, війни й починає...

На думку художника, ставлення людини до війни формується з самого дитинства.

Їй мають чітко і ясно пояснити, що війна — це не просто погано, а це найжахливіше і найпідступніше, що тільки може статися із людством, на рівні із природними катаклізмами та хворобами. Людині впродовж усього її життя повинні давати досить чітке розуміння того, що на війні немає переможців, у ній так чи інакше програють усі, бо ціна, так званої "перемоги" — це людські життя, які не варті жодного аспекту державотворення та факторів його діяльності. Війни починаються і закінчуються смертю і тільки нею супроводжуються, ось і все.

Тому завданням, зокрема й людей мистецтва таких як художник, на його особисту думку, було донесення до суспільства простих, але водночас таких не стійких і непостійних реалій, як війни, людські стосунки один до одного, відношення людини до природи і всього іншого навколишнього світу і багато-багато чого іншого.

Будь-яка влада не потребує свідомого суспільства, бо воно, найчастіше, складається з мас, що являють собою більшість. У зв'язку з чим рідко коли виявляється так, що усвідомленість мас здатна на фільтрацію думок, а точніше — на опрацювання та прийняття категоричних рішень, пов'язаних з їхнім власним життям, бо це так просто, коли про твій порядок і спільноту дбає хто-небудь інший, замість тебе. І водночас дуже дивно, що за такої неймовірної зручності, коли практично кожне кардинально важливе рішення ухвалили за Вас, Ваше ж власне життя однаково залишається на тому ж самому місці або ж просто починає схилитися до регресу, бо більшість просто боїться змінити щось хоча б на краплю у своєму житті...

На думку художника, саме через небажання вимагати і бажати більшого, ми і залишаємося у вічному невіданні, немов у якійсь глушині. Бо просто боїмося стати на стежку змін, навіть якщо ці зміни виявляться гарантовано-позитивними.

До всієї цієї "байдужості" митець відносив і те, як будь-яка влада, користуючись наївністю суспільства, поступово, але вірно, у власних мерзенних цілях веде його до такого чинника, як війна.

Їм стає начхати на власний же закон, на повагу до будь-яких моральних та етичних прав, після чого цій самій владі стає певною мірою начхати навіть на саму себе, бо нею вже починає керувати цілковите відчуття вседозволеності, під час чого маси стають настільки наївними й довірливими, що їм навіть не доводиться більше малювати "золотих гір", вони просто продовжують покійно слідувати і виконувати те, що їм буде велено, послужливо ступаючи на поклик своїх керівників, хоч на війну і вірну загибель, хоч у явне і неминуче небуття людське.

Життя завжди таке життя...

Він розривав самого себе всілякими думками, художник вирішив навчитися з ними взаємодіяти. Він прийняв рішення написати благодійну роботу, щоб не бути прив'язаним до зобов'язань, навіть перед власним відображенням в дзеркалі. Йому завжди працювалося набагато вільніше тоді, коли він усвідомлював, що це в будь-якому разі послужить комусь на благо, а критики й уваги в його бік буде виділено зовсім небагато.

За його баченням, дана картина була зобов'язана містити в собі особливий посил, в

якому він зможе поєднувати кілька напрямлень, як смислових так і професійних: від любові і принади, до болю і почуття цілковитого жаху від побаченого, щоб кожен з людей, хто її побачив, був вражений тим, скільки емоцій цей витвір зміг увібрати в себе і передати його тим, хто його оцінить і зможе побачити в ньому всю відвертість і переживання художника.

Молодий чоловік категорично вирішив, що ця картина має просто на просто кричати про те, наскільки жахливою є війна та так, щоб не вимагалось ніяких пояснень і, крім усього іншого, у ній мала передаватися вся любов автора до того, що він щиро цінував усім своїм серцем.

Кожен поважаючи себе автор, рано чи пізно, починає робити виклики самому собі. Адже саме вони, а не тільки аспекти матеріального існування, змушують його знову та знову закохуватися у те чим він/вона і займається.

У його очах уособлення всієї любові мав увібрати в себе Київ. Рідне йому місто, з яким його пов'язувало все життя, місто, яке він любив і не дивним коханням, а всією щирістю свого серця.

Художник доволі часто використовував його у своїх роботах і цього разу вирішив не робити винятку, оскільки воно краще за всіх підходило під його задум.

Поверхнєве бачення картини вже прояснювалося в голові митця, однак для повного розуміння і бачення своєї роботи він не придумав нічого кращого, ніж увібрати в себе всю красу і велич свого міста, яке він вкотре має передати на одному зі своїх полотен, безтурботно і вдумливо блукаючи його чарівними й привітними вулицями...

Місто було просто прекрасним як ніколи раніше, і лише люди, які в ньому проживали, ходили з очима повного здивування, дивної віри або ж абсолютної порожнечі з домішкою байдужості.

Він просто дивився на навколишні красоти так, як закоханий юнак не може відвести своїх очей від коханої, котрій він тільки що подарував чарівне кільце, попросту спостерігаючи за тим, як вона: вільна та безтурботна сливе біля нього, торкається його волосся своїми ніжними руками та шепоче свою невблаганну вдячність йому на вушко, всією лагідністю свого чарівного голосу.

Тепло... саме лише душевне тепло пронизувало молодого чоловіка в ту мить. Сама лише вдячність рідному місту за його красу та доброту, з якою воно приймало його в свої чутливі обійми пристрасті та свободи.

Блукаючи безтурботно вулицею і вдивляючись на всі боки, ще більш детально вивчаючи місто і несамотньо намагаючись прислухатися до його подиху, художник, як справжня людина мистецтва, вбирав у себе весь його дух і принадність, і вже уявляв у своїй голові те, як він буде переносити на полотно кожну дрібницю і кожне затишне місце, яке затято намагається сховатися від зайвої уваги, бо кожна деталь, особливо деталь такого міста як Київ, приховує за собою особливу, абсолютно унікальну історію, яку варто розповісти і передати всьому світові, не важливо як, за допомогою картини або ж поезії, але все одно воно варте всього цього, можливо навіть варте більше за Париж, Нью-Йорк (не той, що в Донецькій області) або ж Лісабон, незважаючи на факт

того, що й ці міста є неймовірно чарівними, з якої сторони на них не подивись.

Йдучи вулицею і дивлячись на людей, художник дивувався тому, як вони просто живуть. Проходячи повз лавки, де спокійно відпочивали містяни, художник мимохіть чув їхні розмови, причому зміст кожної з них був частково схожим, бо дилема, яка мучила кожну душу, була єдина і по єдиному руйнівною.

Крім усього іншого увагу його привернула мить, коли він проходив повз дитячий майданчик, де мирно і весело грали дітки, бігаючи один за одним, спускаючись з гірок і гойдаючись на гойдалках, живучи без думок про те, що може щось статися, бо в їхньому житті проблем було, звісно ж, не менше, але все ж таки їх хвилювали значно інші й важливіші, на їхню думку, питання.

Дивлячись на дітей, художник мислив про цілу низку речей, проте перше, що спало йому на думку, був його власний підхід до роботи, до якої він горів із таким самим сильним завзяттям та ентузіазмом, як і в найперший раз.

Він любив те, що робив, так само, як і діти на майданчику любили жваво бігати то туди то сюди, гратися, бути кимось, ким вони захоплюються і жити так, як вони це вміють найкраще.

Він згадав, як сам любив побігати із друзями на вулиці, граючись у володаря перстнів. Митець завжди уявляв себе Арагорном чи Гендальфом, в той час як довкола кружляли огидні тролі та гобліни. Подібні згадки завжди гріють душу, скільки би років Вам не було й так само вони зігріли душу митця, котрий знову відчув в собі ще живий, а можливо й попросту безсмертний дух дитинства.

Його підхід мав низку своїх особливостей. Зрозуміло, він працював не стоячи, як наприклад полюбляв робити Ернест Міллер Гемінґуей і все-таки міг абсолютно спокійно працювати поза своєю майстернею, чого не можна було сказати про Пабло Пікассо.

Однак і в підході до роботи цього творця малися свої родзинки. Наприклад, він ніколи не дозволяв собі працювати четвертого і тринадцятого числа, бо мав на це свої причини. Був навіть дуже цікавий випадок, коли він відмовився писати портрет на замовлення вельми впливової людини, оскільки вона бажала бути зображеною не просто тринадцятого числа, а ще й у п'ятницю. Просто якесь навіженство.

З іншого ж боку медалі, художник працював щодня, окрім тих двох дат, відмовляючись від усього і не бажаючи відволікатися на жодну мить, доти доки він не вважатиме, що його роботу можна вважати завершеною і з високо піднятою головою, широко крокуючи вулицею, цей день можна було вважати доволі успішним, бо майстру вдалося досягти омріяного результату.

Чомусь про підхід до своєї роботи його змусив замислитися зовсім непоказний, на перший погляд, дитячий майданчик. Насамперед — цей майданчик був одним із майданчиків, на яких, будучи дитиною, художник грав і сам. По-друге, саме це місце він намалював одним із найперших, бо це чудове місце розташовувалося зовсім поруч із його будинком.

Йому чудово пригадався той день, коли він, будучи ще зовсім юним хлопчиком,

вийшов з дому з аркушем паперу, невеликою дерев'яною підставкою і фарбами, після чого сівши на лавку, почав зображати те, що бачив перед своїми очима, а бачив він: безліч радісних дітей, що бігають без оглядки, людей, які спокійно сидять на лавках навколо і просто насолоджуються літньою порою.

Якщо говорити про саму картину, то зараз художникові не просто соромно знати, що подібна існує, а й прикро думати про те, що він колись спромігся взятися за подібне. Тоді він тільки вчився і осягав саму лише поверхню всього мистецтва, що вже там казати про велич, а в мить навчання, як кажуть найрозумніші викладачі: помилки лише заохочуються, бо у Вас з'являється неймовірна нагода винести з них урок, щоб надалі не повторювати їх.

У мить, коли робота вже була практично закінчена, поруч із ним пройшла одна жіночка, вже досить похилого віку, з копицею сивого волосся, середнього зросту і настільки добродушними очима, що художник в мить відволікся від своєї роботи, подивившись в її добродушні та пронизливі очі.

— У Вас дуже гарно виходить молода людина. — Сказала вона, дивлячись на картину, про яку вже тоді не схвально думав сам художник.

— Дякую Вам — це просто начерки. — Сказав він, немов виправдовуючи власне творіння. — Повірте, я можу й краще. — Він не на довго задумався. — А взагалі — це просто хобі, так... легке захоплення. Я, звісно, хотів би коли-небудь стати справжнім художником, але...

— Але, що?

— Але, як мені здається, мені ним ніколи не стати.

— Чому ж Ви настільки категоричні до себе, юначе? Що Вас наштовхує на подібні думки? Те, що я бачу зараз — це чудовий фундамент, якому ще належить зміцніти, лише не варто кидати його навіть не на половині шляху.

— Річ у тім, що всі вважають ніби бути художником — це не професія, та й, як мені здається, сьогодні картини і стиль, у якому маюю я, мало кому сподобається, усім потрібне щось доволі нове і незвичне, воно коштуватиме мільйони, а такі як я приречені на те, щоб продавати картини не зрозуміло де або ж пропонувати свої послуги в місцях скупчення людей, пропонуючи намалювати портрети за кілька копійок. Ні, все ж я це кину і займуся гідною справою, ось що буде правильно, залишивши думки про те, щоб стати людиною мистецтва.

— Дозвольте поцікавитися, а як можна відмовитися бути тим, ким Ви вже є і без того?

— У якому сенсі? — Здивовано запитав хлопчик.

— У найпрямішому, мій хлопчику. Бажаю Вас порадувати: Ви вже є справжнісіньким художником і ніким іншим.

— Смішно...

— Так справді смішно, що Ви досі так і нічого не зрозуміли, дорогий мій! — Голосно сказала вона. — Художниками, поетами, письменниками, музикантами або ж скульпторами, не має значення, нас робить не хтось і не щось, а саме бажання й

прагнення створювати те, на що не наважуються інші, робити й чинити так, із чим усі інші не погоджуватимуться, і жити так, як інші просто не додумаються, крім нас. — Вона глибоко зітхнула. — Тепер Ви мене розумієте?

— Тепер так... — Пошепки промовив парубок, який саме відтоді і став тим, ким мав стати — справжнісіньким митцем.

В обличчя подув прохолодний вітер, небеса стали сірими, як згасаюче життя. Хмари були переповнені, все йшло до дощу, радісного або ж повністю протилежного, поки було невідомо, а відомо було на цей момент лише одне: художник прийшов додому і тепер він міг почуватися повністю спокійно й умиростворено, бо від цієї самої хвилини його оточуватимуть лише ті, з ким його пов'язує любов — сім'я.

Місця, закарбовані навечно в його пам'яті, нахлинули, наче широкою хвилею спогадів, що були з ними пов'язані. Лампи в парадному світили дивним ледве помітним жовтим світлом, яке зникало щосекунди на одну лише мить і з'являлося знову, настільки ж тьмяне, проте так до самого кінця і не згасало, занурюючи все навколо в непроглядну темряву.

Він підійшов до найулюбленіших йому дверей на всьому білому світі, бо ці двері були дверима, за якими він прожив ціле життя, в любові й радості, там, де його завжди чекають. Він стояв біля них, немов не був довгі роки, хоча не бував тут лише кілька днів. Коли тебе невідривно щось пов'язує з певним місцем, нещаслива мить, що передбачає собою розставання з ним, мінає начебто цілі століття.

Двері відчинили йому не мати з батьком, а його бабусю, яка залишилася сидіти з молодшою, чому художник був невимовно радий, бо саме з нею він несамовито хотів поговорити, звісно, в міру можливостей, бо в той час, коли десь поруч перебувала сестра, ведення будь-яких бесід було просто неможливим. Але незважаючи на весь непослух — це була найдивовижніша і найпрекрасніша дитина на всьому білому світі.

Сівши на дивані і дивлячись мультики разом із сестрою і бабусею, художник відчував, що ніде у світі для нього немає більш чарівного місця, де б він почувався ще щасливішим, як вдома.

Майстерня ще не встигла перетворитися для нього саме на те місце, котре він міг би називати своїм домом, домівкою — так, місцем народження своїх творів — так, своїм прихистком та сховом — авжеж, однак не домом... поки що ні. Для цього йому був потрібен час, ще чимало часу аби звикнути, пережити та відчувити ті стіни, котрі рано чи пізно він наважиться назвати своїм пристанищем душі, з яким він наче стає в єдину лише мить одним цілим.

Тільки тут він міг відчувати це. В квартирі, в котрій пройшло його чарівне й безтурботне дитинство, де він міг бути самим собою, не придурюючись навіть перед дзеркалом, вип'яючи з себе міфічного й величного митця, котрому ніби трьох копійок до мільярду не вистачає.

Саме вдома він просто був тим хлопчиком, котрий любляв малювати у своє задоволення, а не у зв'язку із тим, що перетворив це заняття на власну професію. Тільки тут мама спокійно могла пройти повз нього, під час роботи, й промовити

наймотивуючі слова з усіх можливих: "Господи Боже, сидить знову малює... краще б ділом зайнявся".

Не можна було сказати, що подібні вислови тішили хлопцю серце, однак це незважаючи ні на що допомагало йому рухатися вперед.

Більше за все, з самого початку, його підтримували саме бабуся та дідусь. Вони були просто в захваті від самого розуміння того, що їх хлопчик знайшов в собі сили та мужність для того, щоб наважитися зробити хоча б спробу стати тим, ким він дійсно бажав особисто, а не тим, кого його бачили інші, а коли їх онук зміг досягнути певних успіхів в своїй спробі то вони попросту не знаходили радощів власній гордості за нього.

Дійсно щасливий той, хто має можливість тішитися поряд із батьками своїх батьків, оскільки саме вони, люди котрі прожили ціле життя та готові розділити всю свою любов із Вами – цінують саме Ваше буття більше за все на світі.

Мультик був доволі цікавий, дитина щаслива, а пиріг бабусі, як і завжди, безцінний.

— Бабусю, я хотів запитати в тебе. — Невпевнено сказав він.

— Так мій хороший. — Відгукнулася бабуся, відірвавшись від читання газети.

— Я хотів запитати в тебе щодо свого прадіда. Ти мені раніше розповідала, що він брав участь у війні, але ніколи не розповідала про те, як він її закінчив.

Бабуся не виглядала радісною від цього запитання. Її можна було зрозуміти. На її обличчі з'явилося здивування, вагому частку якого забрало гірке почуття жалю і, скоріше, жалю до свого батька, викликане тягарем знання його важкої історії.

— З чого це раптом тебе це зацікавило?

— Просто хотів більше дізнатися про його історію. Тим паче я зараз дещо планую опрацювати, з певною метою, а історія твого батька й мого прадіда, як не можна краще для цього підходить.

— Ну що ж, якщо ти так цього хочеш. — Вона тяжко зітхнула. — Багато хто вважає, що всі вони були героями і так сильно цим пишалися. Однак мій батько дуже рідко розповідав нам про те, що з ним сталося, а коли розповідав, завжди сильно мучився, ледь не до сліз. Ти ж знаєш, що одного дня, поруч із ним загинув його брат?

— Так, знаю...

— За це він ненавидів радянську владу до самих своїх останніх днів. Їх обох насильно прямо "заштовхали" в цю червону армію. Нещасні...

— Чорна піхота?

— Так, чорна піхота, мій хороший. — Сказала вона, після чого в очі почали накопичуватися сльози. — Їм належало форсувати Дніпро. Зброї на всіх не вистачало, тому все, з чим вони могли наступати на ворога, була здоровенна палиця. Напевно, щоб вони там зі сміху швидше перемерли, ніж від їхніх рук. — Вона тяжко зітхнула. — Нещасні, скільки ж бідолашних людей загубили даремно і заради чого? Щоб сьогодні ще який-небудь цар знову бажав почати нову війну...

— І як вони його форсували?

— Як і всі: зі страхом обернутись назад, бо за ними стояли свої ж, у будь-який момент готові розстріляти всіх тих, хто вирішить побігти назад. — На мить вона

замовкла, після чого обличчя її стало настільки блідим і бездушним, що вона перестала бути схожою сама на себе. — Батько казав, що Дніпро був червоним від крові. — Її тяжке мовчання попросту розрізало серце. — Серед якої, була і кров його рідного брата, зокрема і його власна. Він не бачив, як брат загинув, його тіла так і не знайшли, записали просто...

— Зниклий безвісти... — Почувши це, вона, погодившись, кивнула.

— А мій тато втратив ногу. Він не пам'ятав, як це сталося. Він втратив свідомість після снаряда, що розірвався поруч із ним, коли він виплив з іншого берега ріки, а прокинувся вже в госпіталі, без ноги, по коліно. — Бідолашна бабуса вже не могла стримувати сліз. — Він рідко коли говорив про це. Дуже рідко... Багато хто його запитував: чи не шкодував він про те, що йому не вдалося дійти до Берліна? На що він завжди відповідав дуже просто: якби дійшов, то тоді точно не повернувся б... От і все. Він ніколи не бажав слави. Він знав чого вартує слава на війні. Його змусили йти й вмирати, не боротися за свободу, ні битися за свою родину, ні... просто дали дозвіл на смерть. Війна завжди така. Радість ти моя. — Вона дивилася на нього з очима щирого щастя і любові. — Я думаю, твоя картина вийде просто неймовірною. Ти у мене розумничок, хлопчику мій, у тебе все вийде.

Щоби не трапилось в його житті він знав, неважливо, чи досягне він удачі або ж так і не дочекається бажаного успіху — все це лише пустка. Головне, він знав, що основними шанувальниками його мистецтва буде його сім'я, яка завжди і в усьому його підтримує, а все інше попросту не мало жодного значення!

По дорозі до майстерні, вже майже при сутінках, молодий митець все ніяк не міг відпустити зі своєї голови ту уяву, котра поглинала його з кожною секундою. Його розум заповнила ріка... кривава ріка, в котрій були знедолені люди, кинуті на смерть. Очі молодика паморочилися, а довкола був сам лише холод. Однак ні холоду, ні вітру, що пробирав до кісток так і не вдалося перемогти його судження. Він бачив її... бачив перед своїми очима картину, котра вже засіла навечно в його серці.

Він приступив до роботи того ж вечора, як повернувся у свою майстерню. Перед ним стояло одне з найскладніших завдань, яке він собі ставив із самого початку своєї авторської кар'єри.

Завдання це полягало не в тому, щоб просто написати картину, якою можна буде захоплюватися, аж ніяк: першочерговим завданням було донести до кожного, кому доведеться її побачити, безпосередньо сам посил витвору художнього мистецтва, над яким належало працювати його творцеві.

Всю ніч він робив безліч начерків, малював ескізи, проте до остаточної мети він прийшов тільки зі сходом сонця.

Так часто буває, що ти можеш сидіти і намагатися створити щось прекрасне, проте завжди буде присутній один незаперечний факт: для того, щоб на світ з'явилося диво — йому, просто на просто, необхідно мати сенс бути чудовим, бо народження величчя супроводжується або ж народженням їй протилежного, або ж остаточної загибелі того, на зміну чому приходить саме новоявлене диво.

Наші життя точно такі самі, як і картини. Їх народжують на світ з болем і шаленим завзяттям, крізь крики та утому, однак лише від неї самої та від тих, у чиїх руках перебуває її доля на зародку, залежить подальше буття цього творіння. Так само, з найпершими променями сонця, на світ з'явилася і найдивовижніша, і непередбачувана річ на всьому білому світі — ідея. Ідея, яку художнику судилося пронести, наче мадонну в святковий день, через усе своє життя...

Художник створював картину три безсонні ночі і працював без перепочинку цілодобово, не бажаючи відволікатися на жодну мить, бо ця робота була для нього особистим — ця картина стала його відповідальністю, причому насамперед не перед своїми шанувальниками, а перед своєю власною сім'єю.

Робота була закінчена. Показавши її своєму агенту і акцентувавши увагу на тому, що всі виручені кошти з продажу цієї роботи підуть на благодійність, художник попросив продати її якнайшвидше, бо його мучили якісь дивні передчуття. Агент був повністю солідарний з художником і зробив все саме так, як той просив.

Картина була продана менше ніж за добу і перейшла в особисту колекцію одного з найзавзятіших шанувальників творчості художника, за яку він заплатив рекордну для молодій людині суму в сто тисяч доларів, одразу ж поставивши крапку в будь-яких торгах та перевершивши всіх конкурентів, що просто на просто не могло його не тішити, у зв'язку з чим він вирішив зустрітись з цією людиною особисто, адже, крім усього іншого, він купив твір не через те, що він припав йому до душі, а попросту почувши ім'я митця, котрий її створив, заплативши за неї настільки значні кошти, навіть не подивившись на саму картину, у зв'язку з чим під ще до самих торгів він вирішив запропонувати ту суму, на яку, поки що, не зважилися б всі інші, навіть не дивлячись на роботу.

Ім'я стало працювати на митця й це не могло не тішити молодого чоловіка, оскільки подібний результат трапився вперше в його житті. Це було неймовірно та не стільки він сам бажав побачити чоловіка, котрий в нього придбав дану картину, скільки сам колекціонер забажав особисто познайомитись із тим, хто створював настільки дорогі йому серцю шедеври.

Наступного дня після попередньої домовленості, художник особисто приїхав передати картину у власність покупця, тримаючи запаковану картину за пазухою. Вони ніколи не зустрічалися наживо, перш за все зв'язуючись винятково через посередника, тож саме на цю зустріч вони обоє чекали з великим нетерпінням.

Прибувши до будинку, до якого його підвіз особистий водій замовника, молодика одразу ж здивувала величезна огорожа, за якою знаходився сам будинок. Його дах і останній поверх уже виднілися під час під'їзду до нього, але все ж таки здалеку нормально роздивитися його не вийшло.

Після того як відчинилися ворота, художник увійшов на територію будинку і від несподіванки, немов у мить впав у підвладність його красі та величі. Зрозуміло, після того, як помічниця господаря провела митцю невеличку екскурсію його значною частиною, бо на те, щоб обійти всю територію, необхідно було виділити ледь не

половину дня.

До будинку вела алея, висаджена з білих троянд ліворуч і з червоних праворуч них, однак на дворі була зима, та квітам було не до цвітіння. Сама територія була неймовірно великою, більше нагадувала невелику, досить доглянуту галявину лісу, посеред якої стояв малий родинний маєток, а не простий приватний будинок, що надавало йому особливого шарму і відчуття усамітнення з природою.

На території було висаджено різні дерева, але найбільше око милували сади вишневих і яблуневих дерев, що стояли поруч. Біля підходу до будинку розташовувалися також два невеликі фонтанчики, виготовлені в античному стилі. На задньому подвір'ї будинку був басейн, а біля нього був побудований невеликий будиночок на дереві, за словами помічниці: у ньому ніхто не бував уже багато років, а практично ніколи не бували, через старість і крихкість конструкції, бо її побудували для єдиного сина господаря багато років тому.

Сам же будинок складався з трьох поверхів. Зовні він не викликав ніяких особливих емоцій, але всередині, він вражав своїм розмахом. На першому поверсі, замість килимів, лежали шкури диких тварин, стіни були обвішані різним живописом, що вражав своєю красою, а також численними рогами оленів, яких свого часу підстрелив власник цього особнячка, оскільки був завзятим мисливцем.

Також у приміщенні розташовувався камін, а біля нього стояли дивовижні шкіряні крісла і диван для милування тонкими струменями диму, тріскоту дров і вічності вогню.

До другого і третього поверху вели дерев'яні сходи, варто було б звернути увагу на той факт, що будинок сам по собі був здебільшого зроблений з дерева, що створювало приємний деревний аромат, який огортав запахами мускусу і старовинного прекрасного лісу.

Піднявшись сходами, можна було побачити численні двері в спальні, яких у будинку було всього сім.

Найдивовижнішим місцем на поверсі, якщо не в усьому будинку, була бібліотека, що займала найбільшу кімнату будинку, яка також слугувала кабінетом господарю, хоча за миті його перебування в будинку, працював він нечасто.

Бібліотека дивувала численністю книжок, що знаходилися в ній. Десятки й сотні рідкісних творів, які мали б бути в музеї, знаходилися в колекції цієї загадкової людини, що має просто дивовижний смак до мистецтва, а самої літератури на будь-який смак і колір було просто не злічити.

Пройшовши вздовж, праворуч коридору, можна було побачити окремі сходи, які не прилягали до основних. Вони слугували спуском у спортивний зал, де, до того ж, розташовувався критий басейн.

Піднявшись на третій поверх, в очі одразу ж впадав більярдний стіл, поруч із яким на стіні висіли гральні кії, а поряд із киями, на нижніх полицях у кілька рядів, були м'ячі для гри. Також, на подив, у кімнаті розташовувалася неймовірна кількість вінтажних платівок і касетних дисків. А біля вікна, з неймовірним краєвидом на річку, стояло крісло поруч із невеликим кавовим столом, на якому знаходився вініловий

програвач, що вражав своєю привабливістю й так і вабив поставити на нього одну з платівок, щоб насолодитися музикою.

Спустившись на перший поверх і перейшовши до виходу на задній двір, одразу можна було опинитися на веранді, де зазвичай і відбувалися всі дружні посиденьки, сніданки, обіди та вечері, а також найгучніші та найяскравіші на заходи, які влаштовували господар та його син, син Петро, який уже виріс. Крім веранди, на задньому дворі була альтанка, в якій завжди було приємно, особливо в теплу погоду, проводити час, прислухаючись до звуків природи, або готувати різні смаколики.

Однак, блукаючи цим прекрасним будинком, увагу художника привернув один вельми цікавий факт: у колекції господаря було щонайменше сім робіт художника, але в будинку, серед численних витворів мистецтва, зі своїх власних робіт, він не знайшов жодної.

Тут можна було побачити чимало видатних робіт. Про деяких авторів митцю тільки вдалося чути, а тут йому вдалося власними ж очима побачити їх витвори. Але в самому домі, на диво, було не так вже й багато безпосередніх аспектів мистецтва, котрі слугували б для якої-небудь колекції, оскільки на очі митцю потрапили всього декілька подібних культурних речей, що змусило його задуматися над тим, що в цьому чарівному будинку повинна бути певна окрема кімната, в якій господар цього маєтку і зберігав всі свої цінності пов'язані із витворами мистецтва, серед яких повинні бути і роботи нашого творця.

Стоячи на вулиці, помічниця господаря запропонувала художникові розташуватися на деякий час в альтанці і випити чашечку кави, яку йому за особливим, кубинським рецептом приготував особистий кухар, що постійно знаходився у маєтку, акцентувавши увагу на тому, що таку саму щодня випивав Кастро. І хоч художник не був шанувальником цієї людини, все ж подібна фраза надала цій, здавалося б, буденній чашці свій особливий шарм, що просто не могло не тішити ноту самозакоханості.

— Аркадій Павлович дуже сильно вибачався за те, що не зміг показати свій будинок Вам особисто, він зовсім скоро прибуде. Його затримали на вельми важливій нараді. Ви не заперечуєте?

— Як я можу заперечувати? Звичайно ж, я розумію всю його зайнятість, передайте йому, що для мене велика честь і задоволення перебувати в цьому дивовижному місці, на його запрошення.

— Чудово, я йому обов'язково передам. Якщо Вам щось знадобиться, просто натисніть на кнопку біля стовпа і до Вас підійдуть за одну лише мить.

— Дякую Вам.

— Приємного проведення часу.

Помічниця Аркадія Павловича була неймовірно привабливою дівчиною. На вид вона була не набагато старшою за самого митця, однак це й не мало значення. Така чутлива та гарна молода пані могла самою своєю сутністю приманити до себе будь-якого чоловіка, котрий аж зовсім не зміг би протистояти подібній вроді. Однак, якби там не було, митець завжди жив за заповітом Кіплінга, одвічно нагадуючи самому собі

про те, що: "жінка буває перша, остання та єдина на все життя". І наскільки би привабливою не була ця пані, можна було без озброєного ока відчутти факт того, що подібна дівчина виявиться лише іскрою в його житті, котра спалахне настільки ж швидко й непомітно, наскільки й погасне.

Сидячи в цьому місці, художник почувався просто неймовірно, насолоджуючись хоч і прохолодною, але все ж таки доволі приємною зимовою погодою та охолоджувальним вітром, який мило дмухав в обличчя, після чого він усвідомив, що саме в такій атмосфері він просто на просто зобов'язаний написати невеличку картину, що вимальовувалася в нього перед очима.

Закінчена картина лежала зовсім поруч на лавці, а майбутня, просто вже перебувала в голові і самій душі на рівні із очима художника, у зв'язку з чим все, що йому було потрібно — це всього лише перенести свої думки і зображення оточуючого світу на аркуш паперу, нехай навіть олівцем, на що художник абсолютно не звертав увагу і, часом, навіть віддавав перевагу написанню саме в такий спосіб, щоб уникнути одурманення від різкого запаху фарб.

Діставши невеликий альбом і олівець із внутрішньої кишені свого вельми елегантного піджака, художник взявся до роботи, будучи повністю зануреним у те, чим він жив і роблячи те, що він любив настільки ж сильно, як і вишукані домашні страви, котрі готували його мати та бабуся.

Рахунок часу було втрачено, важлива була тільки робота і тільки вона, як його вічний супутник, відволікла його від усього. Лише щебетання птахів, лаконічність і гармонія його вражаючи в ту чудову мить, були для нього тією єдиною світобудовою, яка поглинала дух дедалі більше й більше з кожною прекрасною наступною миттю, проведеною ним за створенням ще одного твору, що стане черговою графою на сторінці всієї його спадщини.

В одну мить йому так закортіло зобразити на своєму малюнку ту дівчину. Зобразити всю її пристрасть, все те збудження, котре вона викликала в нього із самої глибини, увіковічити її вроду та чарівне бажання припасти до всієї ніжності її лагідних рук. Однак пройшла секунда й митець зупинився трохи ковтнувши повітря згадавши обіцянку, котру він дав сам собі і він її дотримався, адже більше жодної дівчини, якої б чарівної вроди вона не була, не буде зображено оголеною на його полотнах, окрім неї... окрім неї.

— Готово. — Тихо сказав художник, принаймні йому здавалося, що це було саме так.

— Просто неймовірно. - Ледь не прошепотів Аркадій Павлович, який стояв за його спиною і насолоджувався новим творінням художника.

Він височів над ним, немов художник лежав і дивився на цього могутнього чоловіка зверху в низ. Після того, як митець підвівся і побачив чоловіка, то вже він не здавався йому настільки вже високим.

Перед ним постав мужчина середніх років. Одягнений він був, без удаваної скромності і здивування, з "голочки". Розкішний костюм, явно пошитий на замовлення,

чудові запонки з білого золота, елегантний швейцарський годинник, насправді не помітний, проте на ньому він мав доволі лаконічний вигляд, наче він з'явився на білий світ, уже маючи його на своєму зап'ясті. Сам же він був кремезний і високий, починав лисіти, проте все одно мав дуже привабливу зачіску. Найяскравішим, що просто заворожувало від одного погляду на нього, були зелені, як альпійські луки очі, якими він бачив наскрізь мало не кожну людину, що повставала перед ним.

— Добрий день! – Доволі радісно, басистим і дуже приємним голосом, спокійно, невимушено, з легкою ноткою втоми в голосі сказав Аркадій Павлович. — Прошу Вас пробачити мене за те, що я змусив Вас чекати, зобов'язали справи, довкола твориться суцільний хаос. Сподіваюся, Ви тут не занудьгували, бо я віддав вказівки, щоб мої підопічні зробили все, що тільки можливо, щоб цього не сталося.

— О, не переймайтеся, я насолоджувався тутешньою красою і, як бачите, просто не зміг перед нею встояти. Сила звички, я досить часто піддаюся тому, що люблю, особливо якщо воно цього варте.

— Чудово... чудово. Що ж, гадаю, тепер у мене з'явиться можливість дражнити низку своїх товаришів, які, до речі, так само як і я, є прихильниками Вашої творчості, розповідаючи їм що саме в межах цієї альтанки Вам вдалося явити на світ один із Ваших чудових шедеврів.

— Ви перебільшуєте. — З легким смішком вимовив художник.

— Аж ніяк, я навіть зараз почав міркувати про те, що мені варто стягувати з людей плату за можливість відвідування місця, де Ви мали задоволення творити. Запевняю, що не залишу Вас осторонь такого підприємства.

— Так, подібна "ділова людина" ніколи не упустить можливості заробити. – Міркував про себе художник. — Мабуть тому він і живе в подібному особнячку, а я лише стою з ним поруч. Але нічого, ще не вечір...

— Пропоную нам спочатку поужити, а вже потім ми з Вами перейдемо до наших справ, разом і встигне під'їхати мій юрист, я віддаю перевагу тому, щоб усе було оформлено згідно із законом і його нормами, бо інакше ми б швидко опустилися до рангу первісних людей, згодні?

— Звісно. Із цим важко не погодитися. Закон є закон.

— Ось і славно. Ходіте сюди...

Художник пішов за Аркадієм Павловичем у кімнату, яку йому не встигли або ж не бажали показувати завчасно з тих чи інших причин. На веранді було досить прохолодно, щоб там трапезувати, тому пообідати в теплому й затишному місці, де вже задалегідь було запалено камін, здавалася дуже привабливою ідеєю.

Приміщення знаходилося в захоплюючому місці, в окремій бібліотеці. Замість дверей була звичайна книжкова полиця, проте з невеликою деталлю, яка надавала всьому цьому якусь загадковість і свій, особливий, шарм.

Це була висувна книжкова полиця, за якою ховалася таємна, хоча насправді не дуже вже й таємна, кімната, де розташовувався досить великий обідній зал, неймовірно розкішно оформлений.

Першим, що впадало в око, був довгий дерев'яний стіл, за яким могли поміститися щонайменше двадцять-тридцять осіб. Крім усього іншого, око радував приголомшливої краси камін, у якому періодично потріскували дрова, даруючи приємне відчуття умиротворення. Зі стелі велично звисала величезна люстра, яку рідко коли використовували за призначенням, оскільки в дні, коли після своїх частих роз'їздів у будинку з'являвся його господар, замість освітлення люстри та інших ламп він вважав за краще усамітнитися, сидючи біля каміна, задовольняючись справжнім джерелом тепла та світла, немов на малу частку стаючи ближче до природи, з якою він намагався взаємодіяти.

Стіл сервірували так, як це б не зробили навіть на прийомі в короля. Господар дійсно вмів шанувати своїх гостей, особливо тих котрі були для нього важливими не тільки з аспекту дружніх стосунків, а й ділових.

Страви, котрі подавалися на стіл змушували переживати неймовірні відчуття, оскільки від самого аромату вже бажалося ввібрати до своїх легень стільки повітря із цими чарами, що попросту не вдалося вмістити все в глибині свого нутра.

Їжа була доволі гарною, одразу було видно, що смак у господаря будинку просто відмінний. Однак, звичайно ж, особливо приємно було куштувати її, насолоджуючись навколишньою атмосферою палаючого каміна і витворів мистецтва, що стояли навколо, від старовинних ваз і сучасних культурних витворів, до дивовижної краси ікон, хоча з першого погляду Аркадій Павлович мало чим нагадував людину віруючу, скоріше, він був людиною, яка всіляко шукала можливості з Богом співпрацювати, хоча віра кожного — це цілком і повністю його особиста турбота, порок і благодійник.

— Ви над чимось зараз працюєте? — Запитав несподівано Аркадій Павлович.

— Бачте, я перебуваю в роботі постійно — це, до певної міри, справжнісінький спосіб життя. Я, за покликом своєї професії, просто на просто зобов'язаний вічно перебувати в ній, бо інакше мене дуже швидко поглине рутинна.

— Ви абсолютно праві. — Багатозначно підтвердив він. — У нашому житті не можна зупинятися ні на одну мить. Однак, я хотів би дізнатися, чи не починали Ви нових картин, маю на увазі тих, які перебувають у роботі в цей справжній момент?

— Як таких, у принципі, немає. Зовсім нещодавно я закінчив ту, яка нас із Вами сьогодні й звела. Після закінчення кожної нової картини, я дозволяю собі невеликий відпочинок від справ, щоб, як це зараз багато хто каже, не перегоріти, зокрема і в розумовому плані, бо від надлишку ідей нічого путнього не вийде. У той же час, я постійно перебуваю в роздумах над сюжетами, яку тему, портрет або ж місце я описуватиму наступного разу або ж просто керуюся покликом душі, змішаним з необхідністю висловитися на полотні, як Ви могли помітити це сьогодні. — Він говорив і, відчуваючи те як горить своєю справою художник, Аркадій Павлович, дивлячись на молоду людину, навіть не думав про те, щоб доторкнутися до страви, яка вистигала прямо перед ним. — Якщо ж говорити загалом, то я вже доволі чітко бачу свою наступну роботу, однак її естетичний вигляд і перебіг роботи над нею залежатиме, зважаючи на сьогоднішні реалії, від добрих чи протилежних їм новин. Я дуже

занурений у цю важку тематику. Спочатку, я здався сам собі, немов паралізований і абсолютно ні на що не здатний, проте буря емоцій і любов до свого ремесла, зробили свою справу. — Сказав він щиро посміхаючись. — Кожен, чия робота пов'язана безпосередньо із дотиком до мистецтва зрозуміє, що на творіння, немає значення якого роду: книги, пісні або ж картини, завжди впливатимуть настрій, хороші чи погані новини, стан здоров'я, закоханість або ж її абсолютна відсутність. Все має свій вплив на творця і якість й велич роботи варто оцінювати не тільки за результатами її завершеності, а й умов та суспільних подій серед яких це саме творіння народжувалося на білий світ.

Вони дружньо та розуміюче дивилися один на одного.

— Повністю розумію Вас. У світлі сьогоднішніх подій, моя робота аналогічно Вашій, зустрілася з цілою низкою труднощів, які раніше могли здатися лише буденністю або ж формальністю, котра не потребує значних зусиль для їх вирішення. У зв'язку з чим, я став відчувати себе одночасно і не в своїй тарілці, проте, в той же час і більш вільним. — Він відпив білого каліфорнійського вина і продовжив, після невеличкої паузи, під час якої він вдумливо сидів.

Взагалі, художникові він здався якимось неприродним, зрозуміло, він бачив цю людину вперше у своєму житті, проте подібні дрібниці людського буття в одну лише мить впадають в око, під час чого стає зрозумілим, що саме цю людину, як ніяку іншу, тривожить певний біль, який мучить її, наче якийсь тяжкий тягар.

— Усе своє життя я прагнув всього того, що маю зараз. Йшов до благополуччя, можливості перебувати там, де бажаю стільки скільки цього бажаю, і мати в наявності те, що прекрасно, що полягає в роботах, подібних до Ваших. Однак, водночас, я упустив найважливіше... — Він одночасно свердлив художника своїм поглядом і трохи нервово відводив погляд зі сторони в сторону. — Свою сімейну ідилію.

— До чого це він? — Подумав заінтригований художник.

У мить до Аркадія Павловича підійшли й щось шепнули на вухо, після чого він плавно встав, застібнувши ґудзик на піджаку, після чого не голосно, але дуже чітко сказав:

— Приїхав той, кого ми з Вами і чекали. Я б із величезним задоволенням скуштував три кульки морозива, Ви зі мною солідарні? — Сказав він, як щаслива, але все ж таки вже доросла дитина.

— Якщо Ви бажаєте, але я змушений відмовитися.

— Не приймається! — Затвердив він. — Я вимагаю, щоб Ви спробували справжнє Gelato мого шефа, не дарма ж я його привіз із самої Італії. — Гордовито вимовив він. — Які Ваші улюблені смаки?

— Манго, фісташки і малинове. — Сказав художник, щоб його залишили в спокої, з фальшивими почуттями турботи.

— Чудовий вибір, а я візьму теж саме, але трохи ризикну здоров'ям та на додачу скуштую кульку шоколадного і покладіть нам ще трохи з каштанів. — Сказав він, звертаючись до одного зі своїх людей. — Ви будете здивовані цим чудовим смаком,

який побажаєте всіма силами зобразити на своїх полотнах.

— Обов'язково.

— Коли напишете, дайте мені знати, щоб я міг придбати його одним із перших.

— Неодмінно.

— Чудово, ну що ж, пройдемо в мій кабінет.

Вони зайшли в ще одну кімнату, повністю обиту деревом, від чого кругом стояв дивовижний аромат свіжості та якоїсь, такої бажаної старовини, до якої споконвіку хотілося доторкнутися. У ній не було вікон, але в той же час була присутня куди більш приваблива деталь. У місці, де знаходилася, знову-таки, книжкова полицка, була подряпана підлога. Зовсім трохи, практично не помітно, проте саме цю деталь помітив художник. Під час чого молодій людині одразу стало зрозуміло, що там знаходиться ні що інше, як ще одна потаємна кімната, та яку господар вже точно вирішив напевно заховати від зайвих очей, хоч і не до кінця продумав дрібниці приховування цього "скарбу".

Кожен, хто прийняв рішення в тому чи іншому вигляді зайнятись мистецтвом, має привити собі ніщо інше, як навичок спостереження, поєднаний із нотою уважності та, свого роду, аналітики людських взаємовідносин.

До кімнати зайшов юрист. Невисокий, зі злегка смаглявою шкірою чоловік, приблизно років сорока п'яти, доволі щільної статури, з кейсом у руках. Одягнений він був дуже багато, навіть куди більш помітно, ніж Аркадій Павлович, проте куди менш розкішно й елегантно будучи немов закутаним у все біле.

У мить Аркадій Павлович підвівся з крісла і вирушив до дверей. Це нічого особливо не значило, просто чоловік із дитячим завзяттям і нетерплячістю очікував на такі бажані їм ласощі, які він просто на просто вихопив із рук свого помічника і передав художнику його порцію.

— Євгене, не бажаєте? — Запитав він, звертаючись до адвоката.

— Дякую, Аркадію Павловичу. — Тонкість його голосу просто вражала, хоча з боку він здавався доволі суворим чоловіком. Утім — це жодним чином не відкидало тінь на його професіоналізм. — У мене діабет, тому...

— Вибачте, будь ласка, я зовсім забув. — Говорив він на всю жестикулюючи руками, що дало чітко зрозуміти факт того, що ця людина досить тривалий час провела в Італії, ввібравши в себе всі емоції і почуття цієї чарівної країни. — Щось із моєї голови сьогодні все вилітає, як футбольні клуби з чемпіонатів, на які я ставлю круглі суми.

— Нічого страшного. — Сказав Євген.

— Ну як Вам художник? Правда ж це Gelato варте того, щоб бути увічненим на полотнах.

— Ви абсолютно праві. — Сказав художник, істинно насолоджуючись цими чарівними смаками. — Є художники, які зображують всілякі овочі та фрукти, я ж стану писати на своїх полотнах Вашого шефа за приготуванням цієї казки.

— ХА-ХА! Я обов'язково передам йому Вашу похвалу, а зараз я попросив би добавки та бачу по Ваших очах, мій друже, що й Ви від цього не відмовитесь.

— Велике Вам дякую. — Він просто не міг відмовитися від такого, незважаючи на свою відносну скромність.

— І так! — Сказав Євген. — Усі документи готові й особи, як я бачу, теж тож панове вельми прошу Вас розписатися там, де я зазначу, однак перед цим, керуючись чистою формальністю, змушений попросити обидві сторони договору пред'явити бажані Вами об'єкти обміну, у вигляді фінансових коштів і виробів художнього мистецтва.

— Одну хвилину.

Промовив Аркадій Павлович, після підійшов до свого столу і відкрив одну з шухляд, де лежали звичайнісінькі папки з якимись паперами, проте все це було лише відводкою для очей, оскільки вийнявши весь вміст шухляди, він підняв кришку і явив подвійне дно, за яким і знаходилися грошові кошти, що він і витягнув, розплившись у широкий посмішці, від чого фізіономія художника значно змінилася, а ось юрист навіть не змінив свого вигляду, вочевидь, для нього подібні методи конспірації були зримими далеко не вперше за всю його кар'єру.

— Як і домовлялися - сто п'ятдесят тисяч доларів. - Солодко промовив він. — Я бачу Ви злегка здивовані, не варто переживати, мій друже, і спокушатися також, будинок не набитий грішми в кожній тумбі, як може здатися на перший погляд — це лише політ моєї фантазії, тим паче, я приготував їх там заздалегідь, можете не сумніватися.

— Я ні на хвилину не сумнівався, просто я якось злегка інакше все це собі уявляв. І... пане Анатолію, суть угоди полягала в ста тисячах.

— Багато хто з Ваших колег, які тут побували, так само як і Ви зараз були неймовірно здивовані. Однак у результаті були вельми вражені, проте надалі я продовжував працювати і запрошувати на Ваше місце виключно тих, язики яких були коротшими, ніж у інших. Здебільшого — це входить у звичку, як Ви кажете, людей мистецтва, чиї роботи я колекціоную, під час чого вони приходять сюди, мило бесіднують, а потім забирають гроші й випаровуються в самих же собі. Бачу Ви на таку людину не схожі. У Вас є особлива родзинка, художнику. - Цілковито серйозно, однак в той же час із легкою посмішкою промовив чоловік, котрий виявився в рази небезпечнішим ніж здавалося на перший погляд. - За цю, скажімо так, надбавку... я бажав би придбати Вашу вірність та той чарівний малюнок, що Ви написали у мене в альтанці. До мене дійшла інформація, що Ви збиралися передати всі кошти на благодійність - це я завжди вітаю, однак Ви людина особливого складу і мій обов'язок, як Вашого відданого шанувальника зробити так, щоб Ваша творчість не знала ні матеріальних, ні будь-яких інших турбот. Як я і сказав в Вас є "родзинка".

— Як і в абсолютно кожній людині на всьому білому світі. — Ствердив він.

— Частково так, але я мав на увазі дещо інше. — Сказав Аркадій Павлович, свердлячи очима молоду людину, немов придивляючись до неї, як до того, кому вона забажає довірити свої таємниці.

— Прошу вибачення. — Сказав своїм винятковим голосом юрист, звертаючись до художника. — Тепер Ваша черга.

— Звичайно. — Спокійним голосом відповів він, проте посміхаючись загубленою посмішкою.

Художник узяв до рук ретельно запаковане полотно, яке і було головним винуватцем сьогоднішнього вечора. Він почав знімати паперову упаковку, дуже плавно, настільки, що поступово здавалося, наче він не бажає його віддавати, намагаючись розтягнути дивовижні миті, доки ця картина ще була на якомога довше.

Дуже часто відбувається так, коли в тебе немає особливого бажання щось віддавати, навіть якщо це вигідно, ти попросту починаєш кидатися з боку в бік, мучити себе думками і здогадками, проте рано чи пізно все одно кожен з нас підкоряється поклику необхідності... і не важливо - річ це або ж людина, котру ти маєш відпустити, однак в одну мить ти розумієш, що відпускати не бажаєш та все можна вирішити інакше, ти ще не знаєш як, але в ту мить готовий піти на все аби не відпустити те що любиш від свого серця.

— Якісь проблеми?

— Ні, ні! — Різко відповів він, після чого задумався. — Просто не можу зібратися, все думаю про кінцеву реакцію.

— Не переживайте. Не одна Ваша робота не змусила мене засумніватися, тож...

Почуття відступили на другий план. Він у мить зірвав покриття, що залишилося, після чого явив їм усім твір, немов оголивши свій власний дух. Ця картина була не просто гарна, у ній не було жодних фігур або ж інструментів, що робили б її помітною і відмінною від багатьох інших. На ній було все доволі звично, проте придивившись, лише трохи, ти вже не міг забути цей дивовижний шедевр ніколи у своєму житті.

На ній був зображений Київ. Просто краєвид міста, такого прекрасного і яскравого, чудового, сповненого зелені та світла, яким воно завжди і було. Однак усе світло і кожен дивовижний промінь, немов гас сам собою, коли погляд опускався нижче на річку. Весь Дніпро був червоним... Він був увесь у крові, а в ньому билися за своє життя нещасні люди, яких насильно загнали в нього. Це вражало не тільки своїм виглядом, однак і буйством контрастів, укладеними в сам твір. Від променів, вічної зелені та яскравого світла, що підкреслюють красу міста, до імлі, жаху та крові, що вкривали собою все полотно.

— Перепрошую — це ж вид з одного з мостів? — Запитав юрист.

— Так.

— Чия це історія. — Сухо, навіть трохи жорстко, запитав Аркадій Павлович, дивлячись на картину менше хвилини, немов будучи розлюченим від того, що йому довелося побачити.

— Мого прадіда і його брата.

— Вражаюча передача... — Пошепки промовив чоловік.

Він замовк, дивлячись на картину.

Ні слова.

Він лише стояв і дивився, з таким несамоовитим почуттям прозріння, немов на цій картині було зображено те, чого він і шукав саме в цей неймовірний момент.

— Митцю... - Промовив чоловік тихим та ледь не подавленим голосом.

— Так.

— Я дуже шкодую втратам Вашої сім'ї в тій жахливій бійні. Я... Я повністю Вас розумію і поділяю цей біль, повірте. Мені так само знайоме це почуття.

— Яке саме?

— Співчуття за те, що ти не в силах змінити, хоча якби міг, то зробив би все, що було б у твоїх силах.

Художник був вражений. Він бачив цю людину вперше у своєму житті, але вона вилила йому душу і була з ним настільки щирою, як іноді не буває твій старий друг. Ця загадкова людина когось дуже йому нагадувала, того, кого він уже зустрічав на своєму шляху, не друга, не ворога, однак того, кого вони один з одним безмежно поважали і завжди були готові простягнути руку.

Адже часом буває так, коли людина, що була незнайомою тобі до однієї певної зустрічі, стає тобі відкритою і комфортною до такої міри, що ти готовий поділитися з нею тими таємницями, що приховують найпотаємніші куточки Вашого духу.

Вони обидва стояли і мовчали. Художник відводив убік свій погляд, а його очі постійно нервово бігали з боку в бік. Його пронизувало дивне почуття заперечення, бо саме ця картина була йому по-особливому дорогою, проте зроблено те, що зроблено, і він сам бажав, щоб усе пройшло саме так, а пройшло все, насправді, в рази краще, ніж він міг собі уявити.

Аркадій Павлович, в свою чергу, не переставав дивився на картину, немов намагаючись вивчити її, хоча б поверхнево. Однак більшу частину цих найглибинніших роздумів він вирішив залишити наостанок, щоб на самоті скуштувати її на смак саме такою, якою вона і має бути насправді.

— Аркадію Павловичу, Ви б не були проти перейти до підписання угоди? — Запитав, немов кудись поспішаючи юрист.

— Ще одну мить, друже мій... одну лише мить. — Відповів Аркадій Павлович, після чого він продовжив дивитися і вивчати її, немов більше не буде можливості поглянути на неї ще раз надалі. — А знаєте, що панове: чи не бажаєте Ви викурити добротних кубинських сигар. — Він з великою посмішкою глянув на них обох. — "Montecristo", просто пісня, я наполягаю.

— Чесно кажучи, я не настільки частий курець, буває часом, але я намагаюсь зав'язати із цією дурною звичкою. — Хвилююче відповів художник.

— О, вельми шановний Ви мій художник, хто ж Вам сказав, що такі сигари, як "Montecristo", належить палити так, як це роблять із сигаретами. Аж ніяк, шановний, їх винятково смакують, до того ж з особливою пристрасстю, наче кохану юну дівчину.

— Ну якщо Ви так наполягаєте... - Варто було митцю почути про дівчину та його розум одразу ж захоплювався музою, однак він навчився ігнорувати цей біль, навчився протидіяти йому, наче отруті, котра так стрімко бажала проникнути до його організму.

Вони дружно стояли й розглядали картину. Тепер її фарби стало видно в новому, ще більш барвистому кольорі. Ця картина була настільки дивовижною і загадковою,

ідентичною і відмінною від усіх інших, що весь світ став просто навколишнім тлом, і все, що їх цікавило і хвилювало, полягало лише в невеликому полотні, яке завоювало всю їхню увагу настільки, що все інше було лише порожнечою у світі, зображеним її чудовим автором.

Після того, як підписи на необхідних документах поставили обидва чоловіки, юрист спішно попрямував у бік виходу, судячи з усього, він кудись поспішав, немов тікаючи від лісової пожежі туди, куди тільки дивилися його провідники життя.

Однак Аркадій Павлович миттю підійшов до нього і на поліг на тому, щоб його провести до виходу, оскільки їм необхідно було обговорити кілька хвилюючих питань.

— Сподіваюсь ти все переоформив саме так, як я велів? — Тихо запитав Аркадій Павлович у юриста, намагаючись говорити так, щоб їх не почув художник.

Зрозуміло, молодик так до пуття нічого і не зрозуміла з того, що намагався обговорити з Євгеном Аркадій Павлович, просто на просто, він звернув на все це пильну увагу, хоч і надмірна цікавість, особливо не його справами, була для нього не характерна.

— Звісно, звісно, Аркадію Павловичу! — нервово відповідав він йому. — Залишилася тільки квартира в Одесі, але Петро живе там відтоді, як...

— Я і сам прекрасно це знаю, вона все одно в будь-якому разі його, тож не компостуй мені мозок цими надмірностями. — Після цієї фрази Аркадій Павлович мимоволі повернув голову і подивився на художника, немов він нагадав йому про щось важливе. — До речі кажучи, про витвори мистецтва! — Після чого вони вже не були чутні молодій людині, що в певному плані, навіть заінтригувало його, хоч він, як уже було сказано, не був одним із тих хто суне свій ніс туди, куди б їм не слід було.

Аркадій Павлович повернувся за кілька швидкоплинних миттєвостей, які пролетіли для художника практично непомітно, бо весь цей час він продовжував насолоджуватися одним із найзначніших своїх творів, доки мав таку можливість, немов куштуючи всю його принадність, намагаючись насититися нею на все своє життя.

Чоловік повернувся до кабінету доволі швидко.

— Дякую Вам, Аркадію Павловичу, за прекрасну угоду, гадаю, мені вже час. — Сказав, зі щирими очима і абсолютно враженою душею художник востаннє глянувши на вже не своє полотно.

— Хвилиночку. — Відповів Аркадій Павлович, загасивши свою сигару, не подувавши й половини її. — Я, звісно, міг би сказати зараз, усього хорошого і підтвердити всі сказані Вами слова, однак мене розривають змішані почуття, немов про щось мене попереджаючи, а таке буває, повірте мені, дуже і дуже рідко, тому в мене є до Вас пропозиція.

— Яке саме?

— Ви бажаєте знати, де буде розташована Ваша картина після того, як ми з Вами потиснемо один одному руки і розпрощаємося? — Відповів він запитанням на запитання.

— Ця картина Ваша, Аркадію Павловичу, і можете розпоряджатися нею так, як Вам

заманеться.

— Зрозуміло, однак якби кожен із нас чинив винятково так, як він цього бажає, то світом керувала б купка відвертих божевільних, поняття закону розтануло б, як зимовий лід на палючому сонці.

— А може все саме так і є?

— Ха! Може й так... може й так. — Примовляв він, після чого різко і пронижливо подивився на молоду людину. — Так бажаєте чи ні? — Сказав він, немов хотів чимось похвалитися.

— Звичайно!

— Тоді ходіть за мною.

Вони підійшли до того місця, яке з найпершої же миті перебування в кімнаті помітив художник. Це, як він і вважав, була ще одна потаємна кімната, вхід до якої був захищений кодовим замком, захованим за численними книгами. Потягнувши на себе ці полиці, художник усвідомив, що вони являють собою ніщо інше як сталеві двері. Однак більше здивування в нього викликало те, що за ними знаходилася не просто кімната, а сходи, що ведуть у глибини підземелля.

Не було видно нічого, непроглядна темрява огортала душу. Не було ні страху, ні хвилювань, лише думки про те, що може там перебувати. Для чого такий поважній людині знадобилося подібне місце у власному будинку, яке він із шаленим завзяттям приховавав від усього навколишнього світу?

Аркадій Павлович міцно тримав у руках картину, після чого на кілька секунд спустився і зник у темряві. Від нього не було ні слуху, ні духу, після чого несподівано почувся його пронизливий бас.

— Я б попросив Вас загасити сигару, бо в цьому приміщенні Ви не зможете з нею перебувати. — Художник саме так і вчинив.

У мить із глибин полилося яскраве світло. Аркадій Павлович запалив лампи в приміщенні, після чого покликав художника спускатися і попередив, щоб той був обережним на сходах, судячи з усього, вже були прецеденти.

Те, що побачив молодий чоловік, вразило його, чи не найбільше з усього того, що він коли-небудь бачив у своєму житті. Він ніколи навіть думати не міг про те, що доля дарує йому одного разу настільки чудову можливість насолодитися всім цим. Молодий чоловік, вирушаючи сюди, і в думках не тримав того, що спустившись у якийсь затхлий підвал, він зможе побачити не просто доглянуте приміщення, а справжнісіньку галерею, приховану від сторонніх очей, справжній оазис серед безкрайньої пустелі існування.

Це було чарівно... митець попросту не міг повірити в те що тільки що бачив перед своїми очима. Він був наче маленька дитина, котра потрапила до кондитерського цеху повного всіляких солодоців. Його подих затамовувався із кожним наступним кроком, а серце билось все сильніше та сильніше від одного тільки погляду по боках. Він наче опинився у власних снах, однак зараз довкола була дійсність, дійсність до якої він міг доторкнутися своєю душею.

— Проходьте, не бійтеся. Можете насолодитися всім цим вдосталь, бо навряд чи коли-небудь ще з'явиться така можливість. — Із широкою посмішкою вимовляв усе це Аркадій Павлович. — Ось Моне, Поль Сезанн, Альберто Джакометті. А ці дві одні з моїх улюблених, спеціально повісив поруч!

— Чи не вже це... це плотна того самого Вінстона і...

— Адольфа, так-так того самого Адольфа, тільки, звичайно ж, ще до того, як він став фюрером. Дивно, чи не так, скільки злоби і підступності може зберігатися в людини, яка була здатна виробляти шедеври, воістину шедеври без найменшого перебільшення та ще й такої приголомшливої якості, і філософії.

— Людина мистецтва.

— Невже? — Здивовано запитав Аркадій Павлович. — Я вважав, звісно, що в мистецтві не без божевілля, проте не до такої ж міри. Гадаю, особливо з вами художниками, варто буди трохи обережнішими. Лише одному Господу відомо на що Ви здатні, коли зачіпають за живе.

— О, ні, ні, Аркадію Павловичу, Ви трохи мене не так зрозуміли. Мистецтво, рівно, як і матінка природа, здатне самоочищатися. І свого часу, саме воно й відкинуло таку людину як він, бо далеко не кожному судилося пізнати й відчутти всю красу дотику цього дару до свого плеча.

— А що ж Ви?

— Я!? — Мало не заливаючись сміхом сказав він. — Я лише дитина, яка робить перші свої кроки. Проте всі ми колись саме з цих самих кроків і починали своє сходження на гору під назвою життя. Вірно?

— Ви цілком праві. Пройдемо далі. — Ствердив чоловік, ніби бажав уникнути розмови про те, хто з чого цей самий шлях починав. — Це одне з тих місць, якими я по істині пишаюся, бо вважаю його місцем не просто своєї сили, а ледве не таким собі покликанням, що я зобов'язаний виконати. Загалом у моїй колекції, як бачите, є сотні картин, зокрема й ті, які... ну Ви розумієте.

— Звичайно.

— Так от! Я зібрав практично все, що коли-небудь мене цікавило, однак із кожним роком, та що вже там, із кожним днем у мене з'являються дедалі нові й нові вподобання до тих чи інших творів усіляких авторів, у зв'язку з чим, мені вже тричі доводилося подовжувати це місце та слідкувати за тим, щоб інформація про твори, що зберігаються тут, не виходила у світ. А це, повірте мені, не так-то й просто. Ви знайомі мені досить погано і довіряти один одному ми поки що не можемо, однак я сподіваюся, що щедро сума мого сьогоднішнього придбання змусить Вас утриматися від чудових розповідей про те, що Ви сьогодні винесете звідси у своїх спогадах.

— Про це можна було і не заводити розмову, Аркадію Павловичу. Запевняю Вас, у тому, що крім мого диявола й ангела, які сидять на плечах, про це ніхто не дізнається!

— Радий чути. Ну що ж, ми прийшли. — Сказав він, вказуючи на стіну, де розташовувалися роботи художника, наявні в колекції Аркадія Павловича. — Як бачите я, найімовірніше, найзавзятіший шанувальник Вашої творчості, тож для мене просто

неймовірна честь показати Вам це.

На стіні висіли ледь не всі роботи художника, які були для нього настільки ж дорогі в пам'яті, як і спогади про чарівне дитинство та миті кохання. Сім картин, сім спогадів про те, як він являв їх на світ кров'ю, потім і завзятістю, нарешті одного разу їх закінчивши, після чого вони перетворилися на дзвінкі монети в його кишені. Для когось — це просто гарно намальовані краєвиди, місця і люди, проте для художника все це було цілим прожитим життям і переживанням чудових, а часом болючих миттєвостей його долі.

— Просто вражаюче. Я не думав, що де-небудь може бути зібрано стільки моїх значущих робіт... значущих дуже й дуже багато для мене самого та ще й в одному місці. Я... я вдячний Вам, Аркадію Павловичу, Ви навіть не уявляєте, як.

— Не варто. Усе-таки воно варте того, вже хто-хто, а я про це знаю. — Він глянув на нього ехидним і пронизливим поглядом, немов оцінюючи якийсь ризик, після чого продовжив. — Знаєте, дорогий Ви мій художник, але ж тут має бути ще, принаймні одна, Ваша робота, звичайно ж окрім тієї, котру я повішу сюди сьогодні.

— Яка ж саме.

— "Нагая дівка".

І в цю мить все обрушилося. Чи не вже все це було лише заради того, щоб роздобути те, що він так тяжко і так сумно намагався забути. Чи не вже все, що його оточує — це лише фальшивість і мерзенні лестощі. Художника було зачеплено, до того ж у такий чудовий для нього момент принади і щастя, коли він дійсно відчув себе поцінованим, відчув що він дійсно чогось вартує й вартує дуже й дуже дорого.

— Ви мене без ножа ріжете! Навіщо? Навіщо Ви так?! — Мало не кричав він.

— Я не хотів Вас образити! — Одразу ж запевнив художника Аркадій Павлович. — Я прошу вибачення, якщо зачепив Вас і сподіваюся, що Ви не стримаєте за подібне на мене зла. Я всього лише хотів би знати, чи варто мені плекати надію на те, щоб одного разу побачити дану роботу на своїй стіні, от і все. Якщо вона, звичайно ж, взагалі існує. — Хитро вимовив він, після чого художник замовк. Аркадій Павлович уже збирався переключатися з цієї теми, однак художник його випередив.

— Я не можу...

— Що не можете.

— Я не можу віддати Вам те, що мені не належить. — Сказав він, втупивши свій погляд у мужнє плече чоловіка.

— Я повністю Вас розумію. Добре. Просто...

— Що?

— Гадаю, що вже нічого.

Аркадій Павлович замовк і дивився на нього, так як ніколи не дивляться на тих, кого бачать уперше в житті. Художник відчув певний дискомфорт, однак усвідомлював, що це лише якесь непорозуміння.

— Ви нагадуєте мені одного юнака, художнику.

— Кого ж?

— Найкращого друга мого сина. Ви справді з ним дуже схожі, не тільки зовні, а й внутрішньо. Я був дуже прив'язаний до тієї дитини, він був мені як рідний син, але... До речі кажучи, мій син теж художник.

— Справді? А, які ж картини він пише.

— Пише про все, що спадає йому на думку. Він уже досить довгий час живе і працює зі своєю матір'ю в Одесі. Мистецтво не його професія, він відкрив цілу мережу закладів по всій Україні і здобув великий успіх, причому практично без мого втручання.

— Практично?

— Повністю! Гадаю Ви пробачите мені мої помилки під час спілкування. — Затвердив він. — Він домігся всього сам, я б не став прикрашати, Вам доведеться звикнути сприймати мої вирази буквально, якщо ми бажаємо працювати.

— Звісно.

— Мій син допомагає людям позбуватися залежностей, а його картини якнайкраще підходять для цього. Тому він і малює не для широкої публіки, а виключно для тих, хто цього потребує.

— Я впевнений, що він робить те, що повинен і успіх у творчості одного разу знайде його.

— Так! Так, я теж переконаний у цьому. Він славний хлопець, Ви б із ним потоваришували.

— Обов'язково! Усе попереду.

— Звичайно, шановний мій, звичайно. І так, пройдемо далі, хочу показати Вам те, що зробило мене тим, ким я є!

Вони пройшли далі. Уже нічого не могло здивувати художника. Йому здавалося, що після того, як він побачив картини тих, з кого старанно брав приклад, більш дивовижного тут йому вже не побачити, однак ця думка виявилася більш ніж помилковою.

Підійшовши до самого кінця, Аркадій Павлович провів художника в місце, яке відрізнялося від усіх інших, втім, тут воно таке було єдине.

Це був невеликий окремий куточок, який охоронявся навіть краще ніж всі інші твори мистецтва, що знаходилися в цьому "бункері краси і вишуканості". Зайшовши в цю, порівняно невелику комірчину, художник був неймовірно здивований: не тому що перед ним була мало не "Джоконда", а тому що це була далеко не найвідоміша картина, без удаваної скромності, одного з найзначніших імпресіоністів за всю історію мистецтва — П'єра Огюста Ренуара. Це була просто вражаюча картина, а точніше портрет чудової дівчинки Ромені Ланко.

Звичайно ж, сам по собі твір був неймовірним. Витонченість і краса дитини, вся душевність і доброта передані ним були незаперечні. Однак картин подібного роду було народжено на світ досить багато та й що вже там казати, саме ця робота великого Ренуара, рідко коли вважається однією з найбільш значущих і неперевершених. Більшість попросту назвала би її звичайною, але для цього могутнього та впливового

чоловіка вона значила дещо більше за звичну естетичну витонченість.

З причин, не відомих художнику, саме ця картина, саме це зображення прекрасної дівчинки змусило його зробити все, що тільки було в його силах, щоб роздобути настільки неймовірний, зокрема для нього, твір.

— Ось вона! — Вимовив Аркадій Павлович із любов'ю дивлячись на картину. — Корінь усього мого прагнення і символ удачі.

— Полотно просто чарівне, Аркадію Павловичу! Однак, я звісно ж, прошу мене пробачити, але так і не можу зрозуміти, яким же це дивовижним чином, маючи в наявності шедевральні роботи Моне, Сезанна, Вермеєра, Айвазовського та багатьох інших, Ви обрали найнеймовірнішою та найнеперевершенішою саме цю?

— Я Вас повністю розумію. — Говорив він усміхаючись.

— І я просто божеволію тут, бо не щодня, а загалом ніде у світі мені б не вдалося побачити картину Рембрандта: "Христос під час шторму на морі Галілейському". За нею бігають вже не один десяток років по всьому світу. Навіть уявити не можу яких зусиль Ви приклали, щоб її отримати.

— Я розумію Ваше здивування мій юний друже! І воно цілком обґрунтоване. Відповім Вам дуже і дуже просто — мене з цією роботою пов'язує щось більше, ніж просто на просто здивування від усієї принадності зображення.

Художник глянув на нього, немов благальними очима, так, ніби від знання цієї історії залежало все його життя, і в разі занурення в море невідання він просто розчинився б у безодні всього людського буття, так, наче й зовсім не існував на білому світі.

— Я не буду мучити Вас, художник. Я бачу Ваші палаючі очі, повірте, якби у мене не було чудового дару бачити ентузіазм і бажання, я б не домігся того, що маю, гадаю, що це у своєму роді теж окреме мистецтво.

— Повністю з Вами згоден, часом це вимагає куди більшого терпіння і навичок, ніж у написанні картин.

— Не варто соромитися, куди мені до Вас. — Поглянув він на нього, добродушно посміхаючись. — Так от — це сталося настільки давно, що важко навіть згадувати ряд деталей. Я був ще зовсім юним, без якихось особливих прагнень або ж цілей, яких хотілося домогтися настільки, що ти був би готовий змінитися і прагнути змінювати все те, що тебе оточує. Бажання і прагнення у мене, в той момент, було одне: домогтися того, щоб жити краще. Щоб мати можливість придбати музичний центр, відеокамеру і ні в чому себе не обмежувати і зробити так, щоб моя сім'я ніколи і ні в чому не відчувала скрути. Однак я й гадки не мав як цього можна було досягти. Перспектив ніяких, кругом була країна, якої вже немає і за порядками якої доводилося жити попри все, навіть якщо цього не хотілося. Я не знав, чим займатимуся по життю і, якщо зізнаватися чесно, я просто не мав розуміння того, який саме шлях мені слід обрати не тому, що я був неробою, а тому що можливостей особливо то й не було. — Він наблизився до картини, немов спілкуючись із нею. — І ось уявіть собі, я, звичайний пацан, який захоплюється всім чим завгодно, але тільки не мистецтвом, отримую

приголомшливу можливість, немов послану мені з небес, помилуватися приголомшливими картинами з одного іноземного журналу. Це була велика рідкість, тому я читав його, хоч, практично не розуміючи нічого з усього того, що там було написано, задовольняючись ним подвійно. Як не важко здогадатися, він був про мистецьку тематику, в якому до того ж про ту чи іншу картину додавався певний опис сюжету, який я, зі своїм хитким знанням німецької, ледве міг зрозуміти. Того дня я зміг роздивитись безліч дуже достойних робіт, однак, як Ви чудово розумієте, посправжньому мене вразила немов сама блискавка лише одна. Лише одна казкова, як зимовий ліс, прекрасна, як ласкавий захід сонця і настільки ж мила, як усміхнене немовля. У ній, у цій маленькій дівчинці, я побачив когось, кого мені не судилося поки що знати. Я полюбив її, проте не так, як кохану, а як люблять сестру або ж власну матір. У ній я наче побачив власне коріння, що зв'язує мене з минулим, з моїм власним минулим, що я забув, але про яке мені поспішили нагадати, вписавши його в скрижаль вічності. — Він ніжно приклався головою до скла, за яким знаходилася картина, з розгубленим поглядом у порожнечу. — Я загорівся нею. Вона змусила мене жадати життя так, як цього не було раніше. Бажати чинити так, щоб домагатися не окремо взятих цілей, над якими б ти рівномірно розподіляв пріоритети, а домагався б їх усіх, без найменшого винятку. І саме такою метою стала вона. Саме вона змусила мене працювати і трудитися щодня, вставати і йти робити те, навіть тоді, коли важко, але все одно робити, бо кожна проведена мить із користю й усвідомленим прагненням до чогось рано чи пізно все одно, незважаючи ні на що, призведе тебе до несамовито бажаного успіху. — Аркадій Павлович глибоко вдихнув і видихнув, після чого замовк.

Художник стояв, будучи остаточно враженим. Стоячи абсолютно нерухомо та дивлячись розгубленими очима на всі боки, після чого вони в мить заспокоїлися і завмерли, як завмер і він сам.

Аркадій Павлович же продовжував мовчати. Його дихання якось дивно частішало з кожною наступною миттю, на його душу, наче був покладений якийсь тяжкий тягар, з яким він жадав поділитися, після чого він різко повернувся, пронизливо дивлячись художникові в очі, так і зачаровуючи його своїм поглядом, повністю захопивши увагу молодій людини.

— У Вас є діти? Кохана або ж ті, хто дорожчий за власне життя? — Впорядковано запитував він, ніби на допиті.

— Дітей у мене немає. Коханої, як такої теж, однак, зрозуміло, у мене є сім'я, яку я люблю більше за власне життя, якщо Ви цікавитесь, але я зовсім не розумію, до чого були поставлені Вами ці запитання, Аркадію Павловичу?

— Я кажу Вам це, як людині, яку поважаю і, знову-таки, як людині, яка може і приносить невід'ємну користь нашій країні.

— До чого Ви хилите? - Здивовано запитав митець.

— Я скажу так: місце, в якому ми з Вами зараз перебуваємо, сховає ці картини, які не так-то й просто вивезти за кордон, на досить тривалий термін, а у зв'язку з подіями, що вражають наші уми ось уже не перший день, я змушений сьогодні ж вирушати в

дорогу, до тих пір, поки така можливість ще є. З огляду на те, що у Вас, як Ви самі мені про це щойно повідомили, є сім'я я пропоную Вам свою дружбу і можливість вирушити, звісно ж, разом із Вашою родиною, у будь-яку точку світу, щоб Ви могли, перебуваючи в цілковитій безпеці, продовжувати свою роботу, яка обов'язково принесе користь нашому суспільству. Звісно ж я візьму Вас під своє покровительство, в Вас та Ваших рідних буде все, що необхідно. Єдине тільки що потребується від Вас – це продовжувати свою роботу. Займатися тим, що у Вас виходить краще за все на світі й насолоджуватися написанням шедеврів, даруючи їх світу. Зауважу, що надалі у Вас навряд чи з'явиться така можливість ще раз. – Повністю серйозно та впевнено говорив чоловік.

Художник зрозумів, до чого вів Аркадій Павлович. Він абсолютно не очікував цього, бо просто на просто уявити собі не міг, що його самого, його сім'ю і весь перебіг його роботи наважиться взяти під опіку настільки шановна і впливова людина, яка має вельми розвинуті зв'язки на самих що не на є верхах, які, судячи з усього, застерегли його про ймовірне прийдешнє, котре, на превеликий жаль, повністю підтвердилося, настільки що вже не було часу вичікувати кращого моменту.

Його почало щось роз'їдати з самої середини. Вигризати саме нутро та душу, попросту знущаючись над розумом та душею. Він почав відчувати дивні напливи думок. Голова закипала від міркувань й відчувалося те, що дороги назад вже немає. Доля вирішила, що йому та тільки йому доведеться приймати те рішення, котре вплине не тільки на нього самого, а й на всю його родину.

Ввібравши чимало повітря до своїх легень він не менш пронизливо поглянув на чоловіка та дав остаточну відповідь.

— Я Вас почув. – Спокійно відповів митець. — Я невимовно Вам вдячний, Ви навіть не уявляєте як, за надання такої можливості мені та моїй сім'ї, однак я, і прошу мене великодушно пробачити, змушений відмовитися, я...

— Художник зрозумійте! Зрозумійте ж, що те, що я Вам передаю, не чутки! Це не попередження — це гарантія і гарантую це я Вам особисто, можете не сумніватися. Повірте, мій юний друже, коли почнеться те, що почнеться, думати буде вже пізно. Пізно! Велика війна не просто на порозі, вона вже почалась, просто до першого ходу в ній залишилися лічені години.

— Я повністю Вас розумію і дякую за піклування. Повірте, за інших обставин я б погодився, навіть не думаючи, бо йдеться не тільки про мене, а й про моїх рідних. Однак я їх знаю і, повірте, вони б ніколи не погодилися на це, хіба що силоміць. Що ж до мене, то я не з тих, хто біжить. Знаєте ж як кажуть: "Одна половина їде, а друга залишається за нею тужити". Я не маю ні морального, ні етичного права покидати свою країну, бо ніхто інший як я маю застати все це і закарбувати у вічності.

— Художник, повторюю Вам — це не жарти і не можливість прояву патріотизму, це питання банального виживання. Моя мета, поставлена мною ж особисто, дати можливість таким людям як Ви продовжити їхню роботу в цілковитій безпеці, бо саме на Ваших творах судилося зрости майбутнім поколінням. І я не бажаю, щоб на них

зчиталася пляма болю, крові і пережитих страждань. Тут немає героїзму, лише смерть...

— Ви абсолютно праві. Однак для мене це не питання патріотизму або ж бажання бути героєм.

— Тоді чого ж?

— Культури і нічого більше, вельмишановний Аркадію Павловичу. Культури...

Чоловік глянув на нього з очима благання. Це рішення просто на просто роз'їдало його, бо на його думку таким талантом, яким володів художник, ризикувати було не можна. Однак — це його вибір і все, що він може це його поважати.

— Ну що ж... Повірте, художнику, мені дуже шкода. Дуже шкода. Запевніть мене хоч у тому, що нашому співробітництву не згинуть, як пізнанню й дотику надії.

— Запевняю Вас. І на знак нашої дружби, дозвольте мені подарувати Вам цю скромну роботу, намальовану мною кілька днів тому. В ньому є щось схоже із тим зображенням, котре я написав у Вашій альтанці. — Сказав художник, простягаючи невеликий аркуш паперу з невеличкого альбому, з малюнком олівцем.

— Я не можу це прийняти.

— Вона Ваша. Вважаю, як я зрозумів з Ваших слів, Ви плануєте їхати, причому на досить тривалий строк, сподіваюся картина Вашого дивовижного двору, так само як і зображення нашого чарівного міста допоможе Вам боротися з тяготою по дому. Прошу Вас. Для мене це честь.

— Дякую Вам, художнику. Сподіваюся, доля розпорядиться так, щоб ми зустрілися знову. Удачі Вам! Удачі, мій друже!

Вони попрямували до виходу. Дорогою вони обидва дружно мовчали, немов перемовляючись подумки, так і переконуючи одне одного у своїй правоті, намагаючись наполягати на своєму, проте все було тепер чітко та ясно. Остання нитка була перерізана і зворотного шляху не було. Попереду чекали лише піт, сльози, переживання і боротьба. Боротьба не тільки за власне життя, а справжнісінька битва: за правду, за честь і за те без чого просто неможливо уявити справжню живу людину — гідності!

Приїхало таксі. Аркадій Павлович покурював сигару. Художник відмовився, проте Аркадій Павлович наполіг на тому, щоб він прийняв у дар від нього коробку чудових "Montecristo". Вони розпрощалися, і художник невимушено сів в автомобіль.

— Друже мій! — окликнув його Аркадій Павлович, немов щось не домовив, а як відомо: коли не знаєте, що сказати, говоріть завжди те, що принесе Вам щастя. — Заглядайте на Gelato, завжди чекаємо!

— Дякую Вам, обов'язково! Може на наступних вихідних? — Із посмішкою промовив митець.

— Неодмінно, мій друже, неодмінно! — Глибоко відповів чоловік.

Вони подивилися одне одному в очі й розпрощалися, немов більше ніколи не побачаться. Один поїхав, а інший залишився. Ми завжди бажаємо, щоб мить, коли нам добре ніколи не закінчувалася, проте саме це й робить життя життям, кінець, не

важливо хороший чи поганий, важливим є те, що він колись настане й усе, що в нас лишиться — це маховик спогадів, які ми турбуватимемо аж доки не набридне, а такого не буде ще дуже й дуже довго.

Темрява огорнула місто. Цілком природно, адже тоді була зима, а сутінки опускаються на землю цієї пори набагато швидше, ніж у тепліші часи. Віяв холодний вітер, пронизуючи до кісток своїми охолоджувальними подихами. Вулиці були порожні. У вікнах будинків горіло світло. Проїжджаючи повз них художник, навіть будучи попередженим про те, що те що може статися, обов'язково станеться, все одно продовжував існувати в невірі. Дивлячись на ці вікна і людей, які зрідка трапляються в них, художник думав лише про одне:

— Як же соромно... Це той рідкісний випадок, коли всім і про все відомо, всі здогадуються про це, але однаково ніхто і нічого не може зробити.

Він не усвідомлював, що говорить у слух. Через що водій мимоволі почув те, що сказала молода людина, і доволі сильно здивувався, бо не зрозумів, за що ж все-таки йому було так соромно.

— За що соромно? — Запитав водій.

— Перепрошую?

— Ви сказали, що "соромно". За що? Якщо, звісно, не секрет.

— Прошу вибачення, це я так, просто роздумую і бурмочу про себе. — Художник мимоволі на мить знову задумався, після чого одразу ж повернувся в реальність. — Адже ми їдемо в Солом'янський район?

— Так, мені повідомили, що Вас слід відвести туди, як сказав Шеф. Правду кажучи, він рідко коли замовляє машини з власної ж служби таксі, однак цього разу мені повідомили, що доведеться везти особливу важливу персону, у Вашій особі.

— Ваш шеф має рацію, мені справді не завадило б там з'явитися, але я попросив би Вас вирушити на Лук'янівку.

— Навіщо? Просто, не зрозумійте мене неправильно, я лише виконую те, що мені було велено, ось і все. І мені чітко сказали відвезти Вас до Ваших батьків у Солом'янський район. До речі кажучи, я у мене там живе син, у районі Севастопольської площі і...

— Я повністю розумію, що Ви маєте виконувати те, що Вам було наказано, однак я Вас настійно прошу відвезти мене на вулицю Коперника. — Сказав художник, сунувши в кишеню куртки водія, так щоб він відчув, вельми приємну купюру.

— Що ж, як скажете.

Вони домчали непомітно. Вийшовши з машини художника вразило якесь дуже дивне відчуття. Він стояв посеред вулиці, наче якась мішень, проте його не мучили переживання за власну безпеку, він думав виключно про свою сім'ю і те про те, що зараз назріває.

У нього на руках у цей дивний момент був значних розмірів пакет з подарунками від його новоспеченого друга, принаймні, як вважав він сам і, крім усього іншого,

значна сума грошей, виручених з продажу картини, які художник планував передати на благодійні потреби.

Він приїхав сюди, бо несподівано згадав, що він сьогодні, зважаючи на те, що не передбачалося б жодних важливих справ, мав би перебувати в гостях у своїх родичів, святкуючи день народження свого двоюрідного брата, однак поїздка в гостях у його найвідданішого прихильника, окрім його сім'ї, змусила митця відкласти візит до родичів.

Уся його родина була тут в одному місці. Хоч як би це дивно не було, але саме про це він мріяв у такий хвилюючий момент, бути там де йому завжди раді, а де ж іще йому будуть так раді, як у колі власної ж сім'ї, у повному зборі, яка святкує й радіє в таку безпросвітну мить.

Він прийшов.

Стоячи біля дверей його просто на просто розривало. Він не знав, про що йому зараз варто говорити і чи варто взагалі. Він просто на просто не мав жодного права говорити їм про те, що він дізнався, бо тоді він ніколи не зможе собі пробачити того, що перетворив сімейну ідилію на суцільний хаос, паніку та непроглядний морок.

Йому відчинила двері мати. Він був радий, що вони все ще були тут і, судячи з усього, нікуди їхати не збиралися. Дійсно, а навіщо йти і припиняти дійство, яке настільки миле кожному серцю.

У мить почувся чудовий запах казково приготованих страв, його мамою, бабусею і тіткою. Саме це місце і саме таку обстановку художник вважав своїм куточком раю, де ніхто його не потривожить, де всі один одного люблять і де ніякі печалі і негаразди не зможуть зруйнувати їхній дух, ніщо і ніколи, адже любляча сім'я — це головний стовп життя і людяності, який є промінцем світла в темряві, навіть у ту мить, коли цей самий морок бажає поглинути абсолютно все, куди тільки можуть дотягнутися його руки, і лише родинне тепло протистоїть його вадам.

Усіх присутніх огортали всілякі емоції. Насамперед, вони всі були дуже щасливі, бо мали чудовий привід і, водночас, були в найприємнішому колі на всьому білому світі: у колі сім'ї. Однак, з іншого боку, їх усіх пронизувало моторошне переживання, бо всі вже прекрасно здогадувалися про те, що насувається. Батьки боялися за своїх дітей, за найдорожче, що в них є в житті. Напевно, найважче було бабусі й дідусеві, бо вони знаходили головне щастя в тих, кого вони любили найбільше: у своїх дітях і онуках. І ось настала мить, коли їх сковує неймовірний досвід усіх своїх прожитих довгих років і в той час, коли їм варто лише задовольнятися досягненнями всього свого прожитого життя, доведеться побачити те, що роз'їдає дух немов кислота, адже вони побачать на власні очі, як все їхнє життя і все те, що було їм дорогим, тане немов шматочок масла, на розпеченій сковороді.

Художник сидів за столом і задовольнявся всіма смаколиками, хоч і був далеко не голодний. Зрозуміло, він злегка запізнився, бо до столу вже подавали десерт. Усі були приємно здивовані, адже до всього іншого, в окрім чудового торта і фруктів, була подана дивовижна пахлава, яка сподобалась всім чи не найбільше, проте так і не

змогла затьмарити торт, приготований мамою художника.

Звісно ж смачна їжа та приємна родинна атмосфера так і не змогли стримати спрагу чи не кожного члена родини висловитися. У всіх боліло на душі і кожен з них шукав розради і краплі надії, немов ранкової роси, а де ж не шукати можливість поділитися з усім бажаним, як не в розмовах "на кухні", під час яких плітки і навіть якась частка пропаганди тече набагато більш бурхливими потоками, ніж на ефірах державних каналів країни, назва якої і без того викликає не найсприятливіші емоції.

Варто було промовити першу ж фразу та все стало на свої місця: їх просто поглинуло суцільне безумство слів...

— Я сьогодні прочитав статтю, а потім її вміст підтвердив один політолог, цей як його, із зачіскою... не важливо. Так ось він сказав, що нічого не буде. — Заявив один.

— Послухай мене — це все дурниця! — Ствердив інший. — Усі заявляють протилежне. Думаєш, що, даремно чи що всі ці поставки зброї йдуть і президенти всіх країн про це заявляють щодня? Я, звичайно, стверджувати нічого не хочу, не дай Боже, щоб це збулося, але факт є факт!

— Якщо ти думаєш, що все буде, чого тоді сидиш?

— А що я маю робити? — Після цієї фрази художник усвідомив, що добром це не закінчиться, бо відтоді він уже не розрізняв того, хто і про що говорив, адже думки їхні змішалися до купи, і кожне сказане було наче гострий ніж, що пронизував і без того неспокійні серця... його поглинула прострація.

— Вивозити дітей!

— ТА НІКУДИ Я НЕ ПОЇДУ! ВІДЧЕПИСЬ ВІД МЕНЕ І НЕ ПАНІКУЙ!

— Ви їдьте, а ми залишимося!

— Нічого не буде!

— Війська на кордоні, а "Рада" сьогодні ввела воєнний стан!

— Знаю я цей воєнний стан, народ хочуть обдерти і запхати нас, як птахів у клітку!

— Та щоб цей "окурок" здох якнайшвидше, ніяк не вгамується виродок!

— Це точно!

— То що нам робити?

— ЧОГО ТИ ВІД МЕНЕ ДОБИВАЄШСЯ?

— Моя подруга сьогодні виїхала до Східниці, про всяк випадок, давай перечекаємо, хоча б тиждень!

— Заспокойся, не нагнітай, все буде добре!

— Йде інформаційна боротьба, не вірте всьому, що говорять!

— Це все безумство, таке вже було минулої весни і все обійшлося, з чого б це раптом цього разу все має бути інакше.

— Яка війна, мені завтра в універ!

— І не кажи, а мені до школи на вісім уроків, а потім до репетитора, хоч би й сталося що... — Сказав хтось у тиші.

— Заспокойтеся досить, усе закрили тему!

— Що закрили, як нам бути, Ви вирішили!

— Я не вірю в те, що може статися... хоча б щось, так на Донбасі загостриться ситуація, як було раніше, ми вистоїмо і все буде добре.

— Захід не допустить цієї війни!

— Та вона йому самому і вигідна!

— Не неси нісенітниці!

— Борис нас не залишить!

— Я не вірю, що це станеться...

— Досить сперечатися, буде хто-небудь ще чаю?

— Це все спеціально нагнітають!

— Треба вивозити дітей!

— Мені сказав друг в органах, що так є напруженість, але лише трохи більше, ніж зазвичай!

— Що нам робити?

— Все обійдеться!

— Я не вірю, що це може статися... не вірю...

Саме це і був початок кінця або ж навпаки: початок усіх початків. Саме в таких ситуаціях, саме під час подібних розмов, вороги і домагаються бажаного, розділяють і роз'єднують, забираючи все — віру, надію і розум, проте вони ніколи не можуть задовольнитися цим, тому і бажають забрати найголовніше: розділивши і посваривши найголовніше — сім'ю! Через що, в подібні миті, їй доведеться переживати найскладніше: випробування на власну міцність.

Художник не був у силах зупинити цю бурю. Вона завжди зупинялася сама собою, рівно, як і зупинилася і цього разу. Усі затихли, хтось розійшовся по різних кімнатах квартири, а інші залишилися просто сидіти за столом, мовчки потягуючи чай і вдумливо переглядаючись очима.

Всі, абсолютно всі, були не на жарт схвильовані тим, що відбувається, проте будь-якими способами намагалися не подавати виду. Це було ні до чого, бо коли людина боїться за себе, її видають безліч чинників, однак коли людина всією душею переживає за тих, хто їй дорожчий за власне життя, на її бік виступає вся мораль і справедливість світу!

Художник безмовно сидів поруч зі своїм дідом і так само, як і він, дивився в порожнечу, поклавши руку під підборіддя, споконвіку розмірковуючи про щось своє, чи то для того, щоб від чогось втекти у світ власних думок, чи то для того, щоб використати голову безпосередньо для того, для чого вона й призначена.

Взагалі, зовні художник найбільше був схожий на свого діда.

Вони були схожі абсолютно в усьому, від жестів і до самої манери мови, що помічали дуже багато людей. У його сім'ї ніколи не було, як вважав художник, "людей мистецтва", він був такий перший, але все одно, так чи інакше, але в кожному з нас є частинка тих, від кого ми походимо, а на прикладі нашого митця можна вельми чітко простежити мить злиття воедино всіх цих дрібних частинок, що явили в ньому всю любов, тяготу і спрагу до того, чим він і займається зараз.

За вікном настала повна тиша. Місто замовкло, немов завмерло в очікуванні чогось неминучого.

Хмари плвли над ним плавно і розмірено. Потихеньку набігали нові, закриваючи собою яскраве місячне світло, змушуючи тих, хто самотньо гуляє містом, сподіватися лише на світло від ліхтарів.

Нічне місто поглинало своєю привабливістю і спокусою, немов запрошуючи зануритися в його колись бурхливе нічне життя або обманом змушувало будь-кого недосвідченого зануритися в таємниці вулиць, що приховували в його глибині двори і потаємні кімнати.

Однак у мить усе це почуття минало, розчиняючись у безодні думки. У людей, які застали все це безумство і переживання, було безліч міркувань, але насамперед вони не думали про те, щоб вивчати його або ж отримати дивовижну можливість поглянути на нього з іншого боку, вони несамовито прагнули, щоб він зберігся саме в такому вигляді, щоб з приходом мирних днів, днів спокою, радості і загального щастя, така сама можливість у них з'явиться знову, після чого велике місто Київ, з його старовинними пам'ятками, церквами, казковими парками і пейзажами, тішитиме око прийдешніх поколінь, але для того, щоб вони мали таку можливість, це місто духу, ще варто зберегти. Воно прекрасне — за нього точно варто боротися. Саме про це думали двоє неспокійно сидячих за столом...

— Діду, як ти думаєш, на що все це схоже?

— На танцюльки з тигром.

— У якому плані?

— У найпрямішому. — Відповів мужній чоловік. — Ми, як дресирувальники звіра, якого ще нікому не вдалося приструнити так, щоб він більше не смів зрушити з місця без відданої йому команди. Ми ходимо навколо нього. Дивимось в очі, а він продовжує бути нестримним, неслухняним, злісним, жадібним і підступним, все вбачаючи в нас здобич, якою він зможе поживитися. Однак він завжди пам'ятає і про те, що у нас у руках є батіг, який ми, зі свого боку, будь-якої миті можемо використати за призначенням. І, скажу я тобі, доти, доки цей самий пліток, зі старого і поношеного, не перетвориться на новітній і найміцніший, від одного удару якого цей неслухняний кіт миттєво стане шовковим, ми й надалі продовжимо ходити навкруги, дивлячись одне одному в очі, проте звір на те й звір, особливо загнаний — він просто непередбачуваний, і абсолютно невідомо, як і коли він наважиться напасти.

Аналогія була не найкраща, бо художник просто не терпів насильства над тваринами, але все-таки в даному контексті вона була дуже доречною, бо була дуже наочною, даючи повне розуміння того, як вирішується будь-який конфлікт, у якому відчувається явна перевага однієї із сторін, які протистоять одна одній.

У сімейства не було ніяких інших думок, крім тих, які змусили їх, на свій страх і ризик, увімкнути телевізор, щоб послухати новини. Як не складно здогадатися, нічого путнього вони толком там не почули. Суцільний балаган, одвічні міркування про одне та про інше, але все одно вони не змогли отримати абсолютно ніяких бажаних

відповідей.

— Так усі заспокоїлися, а тепер давайте вирішимо, що ми все-таки будемо робити?

— Я прошу тебе не починай цю розмову знову!

— Ви самі бачите, що це до добра не йде! Я не пропоную їхати, так ніби ми тікаємо від чогось, поїхали просто у відпустку в гори, всією сім'єю, ось і все, сприймайте це так, як хочете.

— Цікава така відпустка виходить...

— То що ми вирішили?

Вони всі опинилися в глухому куті. Ніхто не хотів нікуди їхати, особливо на тлі всього, що відбувається. Кожен із них сприймав подібні дії як якусь панічну втечу від чогось, але все одно, вони всі прекрасно розуміли, що від себе ніколи не вдасться втекти.

Усе стало здаватися безглуздом, бо в таких ситуаціях приходить просте усвідомлення того, що абсолютно все, над чим ти працював не покладаючи рук, в одну нещасливу мить, без будь-яких перешкод, може перетворитися на прах і нічого більше. Усе прожите життя стає лише предметом, на який ти озираєшся і не можеш відчутти. Кожна людина, яку ти коли-небудь зустрічав на своєму шляху, стає тією, у кого ти можеш зайвий раз запитати: "Ну як Ви?", на що вона відповість: "Та нічого, тримаюся". Усе це перетворюється навіть не на якусь подобу божевільні, зовсім ні — це стає реальністю, в якій Вам і Вашій родині доводиться існувати. Приймати все, як банальну даність, в якій абсолютно у кожного з нас більше немає ніяких цілей або ж планів, а залишаються одні лише прагнення: досягти бажаної перемоги і вберегтися, якщо ж не себе самого, так хоча б тих, кого ти любиш. І кожен, хто стане в тебе на шляху, буде прирівнюватися до ворога, бо він ніхто більше ніж той, хто став перед твоєю тобою і твоєю сім'єю, і головне завдання людини — це її вберегти.

Аналогічним методом убереження пішла і сім'я художника. Вони вирішили, що все ж вирушать у дорогу з настанням світанку. Ще не було настільки вже пізно, тому батьки художника вирішили вирушити додому, щоб зібрати речі і повернутися, щоб вся сім'я перебувала в одному місці. Художник прийняв рішення поїхати з ними, в будинок, в якому він виріс і, з яким його пов'язував нерозривний ланцюг спогадів.

Дім — це те єдине місце, куди буде тягнути тебе завжди і в мить, коли здасться, що все погане що тільки могло з тобою статися сталося, ти будеш думати про нього, про місце, де тобі завжди добре.

Молодий чоловік вирішив, що в майстерню він заїхати ще встигне, втім для того щоб продовжувати свою роботу, у нього завжди під рукою був набір олівців і альбом. Зрозуміло, завжди і скрізь куди вище цінувалися полотна, особливо вже такого шанованого художника, як наш. Однак він прекрасно усвідомлював, що йому жодним чином не вдасться злагоджено і розумно працювати в тому стані, в якому він перебував зараз, тим єдиним, на що він був здатний в цю мить масштабних змін — це нарисити олівцем на аркушах альбомного паперу, як він сам вважав.

Вдома в нього ще залишилося безліч олівців, фарб і альбомів, які здебільшого вже

встигла змастити сестра, але все одно, щось змогло вціліти.

Крім усього іншого, молодий чоловік захопив із собою кілька книжок, проте обирав їх немов вирішуючи, яку з двох рук йому доведеться залишити, праву чи ліву, оскільки до своїх книжок він ставився з особливою педантичністю.

Зібравши все необхідне, вони вирішили вирушати назад. Усі бігали будинком, бо не знали, коли ще раз зможуть до нього повернутися. Занепокоєння пронизувало наскрізь, від чого вони й обійшли рідний дім кілька десятків разів кожен.

— Хто б міг подумати, що нам доведеться залишати рідний дім ось так?

— Не думай про це! Ми просто на якийсь час поїдемо і скоро повернемося. — Сказав художник матері, знаючи про себе факт того, що сам він нікуди не поїде, поклавши руку на одну зі стін, у яких пройшла вся його юність і найприємніші миті всього прожитого ним життя.

— Готові? — Запитав батько. — Тоді присядемо на доріжку.

Настав найважчий момент. Багато хто вважає, що тривалі прощання шкідливі. Однак, найімовірніше, саме тому, що ніхто не хоче розлучатися з тим чи з тими, хто йому дорогий, у зв'язку з чим кожна секунда, проведена в місці любові й вічного душевного зв'язку, стає дорожчою за золото. Сидячи в тиші, вони думали і згадували, думали і мріяли, після чого спадали думки, від яких вони так несамовито і намагалися втекти якомога, якомога далі...

Вийшовши на вулицю, можна було почути повну тишу. Суцільне затишшя перед бурею, в очікуванні того, що було неминуче. В очікуванні того, зайва думка про що приводила дух у занепокоєння, а кров сама собою застигала в жилах, а серце починало битися з раніше не баченою чистотою.

Подув холодний вітер.

Він повідомляв про те, що надія ще не згасла і їй не судилося згаснути ніколи, все що ми повинні — це продовжувати вірити і жити, несучи благо. Продовжувати вірити, нехай це навіть і було найскладніше у світі, в таку підступну мить.

Вони поїхали. І кожен погляд на будинок, що віддалявся, був настільки ж болючим, немов наколювання серця на шампур. Холод пронизував тіло. Очі нервово бігали з боку в бік, а обличчя плавно вкривалося білими плямами. Дім залишався в далечині, а художник лише сподівався на краще. Сподівався на те, що ще хоча б колись вдасться повернутися сюди знову, з почуттям цілковитого спокою і добрودушності в серці.

На годиннику було близько другої години ночі. Сімейство збиралося вирушати спати, якщо комусь із них це взагалі вдасться. Дитина вже мирно спала. Усі думали, що їй нічого не турбує, однак це було не так. Вона хвилювалася куди більше за всіх інших, просто мужність її була міцнішою, ніж у дорослих, завдяки чому вона була стійкою і не оголювала свою душу на загальний огляд.

Кругом настала тиша.

Художник і його дід розташувалися на вельми довгастому дивані, завдяки чому без проблем змогли обидва розташуватися у двох різних його кінцях. У небі не було жодної зірки. Художник навіть не зміг розгледіти на темному небі прекрасного місяця. Цей

гнітючий факт став ще однією підмогою для всіляких домислів, які він несамовито намагався відкинути.

Лягаючи спати, він усвідомлював, що більше не вдасться спокійно заснути. Утім, він особливо й не бажав цього, нехай навіть сон для нього, як і абсолютно для кожної людини, був просто необхідний.

Молодий чоловік думав, що дід уже заснув, тому дістав свій мобільний і вирішив прочитати новинну стрічку.

Очі намагалися вловити хоча б щось важливе і виразне, проте розум усе заперечував це все. Він уже збирався відкласти телефон, з думками про цілковите невідання й безнадійність, як у мить побачив звернення Головнокомандувача Збройними силами України Валерія Федоровича Залужного, який сказав дуже чітко та підбадьорливо про те, що ми маємо кращих воїнів на всьому білому світі, і не тому, що це лише гучний пафос, а тому, що наші воїни мають найбагатший бойовий досвід з усіх. Про те, що наша миролюбна нація ніколи не дозволяла собі того, в чому нас намагаються зганьбити, проте в мить, коли ворог прийде на нашу землю, він знайде лише смерть.

Саме ця правда та істина допомогли зібратися з силами художникові та владнатися з невід'ємним почуттям занепокоєння, проте з більш впевненим настроєм поставити ранковий будильник і прикрити очі.

— Що там пишуть? — Запитав дідусь.

— Що ворогові капець.

— От і славно!

Вони обидва підбадьорено заплющили очі, намагаючись не думати ні про що. Їх усіх, так само, як і всю націю, огорнула повна тиша. Подули холодні вітри. Світ завмер в очікуванні. Ніхто не вірив у те, що щось може статися, проте все було в суцільній тиші.

Ми опинилися на порозі неминучого. Попереду на всіх чекають лише незвіданість і морок, не позбавлений віри в благо. Бо всім, хто стулив очі тієї ночі, судилося прокинутися не від дзвінка будильника або ж від яскравих променів сонця — їм судилося прокинутися у світі та в подіях, після яких ніхто і ніколи вже не буде таким, як раніше. Вранці від гулу сирен і вибухів, в день, за пару років після якого все ще буде йти війна й ми застанемо його за своєю роботою в майстерні, однак перед цим він опиниться в ранці двадцять четвертого лютого дві тисячі двадцять другого року... переживе дві ночі пострілів під самими вікнами, під час якої почує від дитини найжахливіше питання з усіх на світі: "а ми сьогодні не политемо на небо?" й не зможе відповісти нічого. Відправиться із родиною на південь області, де знову зможе знайти себе й розшукає відповідь на безліч питань про власний дух. Прийде до виправдання та досягнення віри. Повернеться додому. Ледь не помре від сорому. Ще більше побратається зі старими друзями, знайде нових та так і не зможе відпустити думки про минуле кохання. Як і всі буде радіти звільненню Харківщини й Херсону. Жахатися невблаганності людської злоби, на яку йшов та йде ворог. Знаходити нові знання.

Продовжувати свою роботу, нехай і з важкістю. Навчиться вірити в краще та прийде до нових здобутків. Отримає освіту. Спробує знову покохати... однак це все трохи інша історія, котра варта окремої розповіді про нашого митця. А зараз він в осені... все ще під час війни... сидить у своїй майстерні та працює над тим, що змушує його відчувати красу життя.